

La Sibilla

LA REVISTA DE FORTIÀ

Número 18 - Juliol 2017

Guia de serveis

Telèfons i adreces d'interès

Ajuntament

Telèfon	972 53 40 69
Ajuntament	<i>ajuntament@fortia.cat</i>
Alcaldia	<i>alcaldia@fortia.cat</i>
Regidoria d'urbanisme i esports	<i>urbanisme@fortia.cat</i>
Regidoria d'hisenda, sanitat, recursos humans, joventut i serveis socials	<i>hisenda@fortia.cat</i>
Regidoria de cultura, ensenyament i espectacles	<i>cultura@fortia.cat</i>
Web Ajuntament Fortià	<i>www.fortia.cat</i>
Bloc Ajuntament Fortià	<i>www.fortia.cat/bloc</i>
Facebook Ajuntament Fortià	<i>Ajuntament de Fortià</i>
Twitter Ajuntament Fortià	<i>@ajfortia</i>

Escola Pública Teresa de Pallejà	972 53 41 49
Dispensari mèdic	972 53 41 88
Llar de jubilats	972 53 40 22
Farmàcia Núria Marcé	972 53 41 67
Brigada	602 638 200

Emergències (telèfon únic) **112**

Atenció ciutadana	012
Gas butà Malloí Hermanas	972 50 31 03
Gas Natural	900 708 709 / 900 750 750
Consell Comarcal de l'Alt Empordà	972 50 30 88
Hospital de Figueres	972 50 14 00
Hospital de Girona Dr. Trueta (Girona)	972 94 02 00
Hospital Santa Caterina (Salt)	972 18 25 00
Renfe (informació)	902 32 03 20
Estació autobusos de Figueres	972 67 33 54
Aeroport Girona-Costa Brava	972 18 66 00
Associació protectora d'animals i plantes	972 50 23 61

Horaris de serveis

Oficines municipals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres de les 11 h a les 14 h

Recaptació i gestió de tributs:

XALOC: Carrer Nou, 48 17600 Figueres
972 501 365 - *altemporda@xalocgirona.cat*

Serveis tècnics:

Dimecres de les 12 h a les 14 h

Deixalleria:

Dimecres de 12 a 13 h
Per anar-hi fora d'horari truqueu a l'Ajuntament per demanar el codi del cademat.

Treballadora social i educadora social:

Concerteu entrevista al 972 52 20 00
(Consell Comarcal de l'Alt Empordà)

NOTA: L'Ajuntament, com a editora d'aquesta revista no s'identifica necessàriament amb la opinió que expressen els articles signats.

Prohibida la reproducció total o parcial de la revista sense autorització prèvia.

Horari de consultes dels serveis sanitaris:

ABS FIGUERES		D.U.I. Dolors Golobardes Pujol Dr. Pedro Aparicio Ruiz de Castañeda			
	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
FORTIÀ	de 17.30 a 20 h		de 8 a 11 h		d'11.30 a 13 h
VILA-SACRA	de 15 a 17 h		d'11.30 a 13 h		de 8 a 11 h
RIUMORS		de 10 a 12 h			
EL FAR				de 9 a 13 h	

Fortià: 972 53 41 88
Vila-sacra: 972 50 56 53
Riumors: 972 53 42 72
El Far: 972 50 29 05
CAP Ernest Lluch : 972 67 76 31

Per programació de visites: <http://www.gencat.cat/ics> o trucar al **902 111 444** o al **933 268 901**
Laborables fora dels horaris estipulats contactar amb el **CAP Ernest Lluch** o **112** per emergències
Festius i cap de setmana podeu trucar al **112** per emergències o anar a l'**Hospital de Figueres**

Sumari

Guia de serveis	2
Editorial	3
Activitats	4
Història	10
Entrevista	17
Entitats	21
Racó de l'art	27
Medi ambient	30
Ensenyament	32
Salut	38
Opinió	43
Gastronomia	46

La Sibilla

LA REVISTA DE FORTIÀ - Número 18 - Juliol 2017

Edita:

AJUNTAMENT DE FORTIÀ

Producció editorial:
Gorbs Comunicació

Coordinació Periodística:
Carles B. Gorbs

Entrevista:
Montserrat Segura

Correcció:
Maragda Caballero

Disseny i maquetació:
Martí Riu

Foto portada:
David John Cruickshank

Impressió: Impremta Pagès

DL: Gi-40-2001

Editorial

Benvolgudes fortianenques i fortianencs,

Arriba la festa major d'estiu de Sant Cels i amb ella la revista. Com l'any passat, la publicació ha deixat de ser merament informativa per ser un indret en què els veïns i les entitats hi puguin participar activament, atès que trimestralment s'envia a totes les cases el butlletí d'informació municipal.

Les pàgines que esteu a punt de llegir contenen espais dedicats a la salut, el medi ambient, la gastronomia, la història, la creació, l'opinió i a les activitats realitzades per les entitats del poble. A més a més, podrem conèixer l'ahir, l'avui i el demà de la nostra agricultura de la mà de dos pagesos del poble, en Joan Ferrer i l'Albert Tell. És un petit homenatge a les generacions de pagesos que han estat, i estan, treballant i cuidant el nostre entorn.

Com s'ha apuntat abans, enguany se sumen a la revista els apartats d'opinió, centrada en la problemàtica del trànsit, de fotografia, titulada "Fortià en imatges", com també un espai de creació, que recull les expressions artístiques, literàries i musicals dels veïns que hi han col·laborat: la poesia de la Maria Busquets, la música d'Agustí Herrero i la pintura de Francis Piep. Alhora hi ha l'espai d'història que cada any ens acosta al nostre passat. En Pol Meseguer fa reviure l'Hospital de Fortià, una institució fundada el segle XIII, i l'Èrika Serna parla sobre el sometent.

Des d'aquest editorial volem agrair a tots els veïns que hi hagin col·laborat, i a tots als anunciants. Us desitgem una bona festa major tot esperant que pugueu gaudir de tots els actes culturals, esportius i festius previstos. Bona lectura!

Francesc, Josep, Dídac i Ramona
Equip de Govern

Activitats

CONCERT DIADA NACIONAL DE CATALUNYA

Amb motiu de la commemoració de la Diada Nacional de Catalunya, el passat 10 de setembre del 2016 es va realitzar el concert de Músiques Catalanes a càrrec de l'Orquestra de Cambra de l'Alt Empordà, al Centre Agrícola i Social, amb un repertori amb obres des de Serra, Toldrà, Montsalvatge, passant per Llach i Serrat. Tot acabat el concert, es va interpretar i cantar l'himne nacional de Catalunya, els Segadors.

LA CASTANYADA

Des de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament ja fa dos anys que hem recuperat la Castanyada popular. Així, el passat 29 d'octubre, a la plaça de l'Església, amb animació infantil i castanyes per a tothom, vàrem tenir el 1r concurs de coques i pastissos i en el qual deu participants varen aportar les seves delícies (a l'apartat de gastronomia de la revista trobareu les receptes guanyadores). Un cop el jurat va tenir el veredict, tothom va poder degustar les coques i pastissos.

JORNADES EUROPEES DE PATRIMONI 2016

El 18 de setembre de 2016 es van celebrar per segon cop a Fortià les Jornades Europees de Patrimoni, la XXV edició en àmbit europeu. La voluntat d'aquestes jornades és la sensibilització de la ciutadania sobre la riquesa i la diversitat cultural europea, i la valorització dels recursos patrimonials locals. Si el 2015 es van realitzar dues visites a l'antiga Granja Escola de Fortianell, l'any passat es va reviure l'antiga processó a la desapareguda capella de Sant Cels, a càrrec dels historiadors locals Irene Brugués i Pol Meseguer. L'elecció d'aquest monument perdut va ser motivada per mostrar als fortianencs de la importància de conservar el patrimoni monumental, arqueològic, etnològic i ecològic del poble, ja que sense aquest es perd una part valuosíssima del que som.

Tot i la conservació de restes de l'antiga capella fins ben entrat el segle XX, la construcció d'una casa sobre l'element patrimonial no ha permès poder investigar un edifici religiós ja existent a finals del segle XIII. La manca de documentació dels orígens de la mateixa feia que la seva excavació fos clau per conèixer la seva antiguitat. Per tant, la pèrdua del santuari dedicat a Sant Cels, l'únic a Catalunya, que va tenir una gran devoció fins al segle XVIII, és irreparable. Aquest fet s'ha de tenir en compte, atès que altres indrets del municipi han patit la mateixa sort.

El recorregut va començar a la porta de l'església parroquial, des d'on els historiadors van explicar la vida de Sant Cels i la vida religiosa de l'època. Posteriorment, es va seguir el camí de l'antiga processó a la capella per la plaça, els Pradells i el pont i camí a Sant Cels. Durant el trajecte es va parlar del funcionament de la confraria de Sant Cels i, no cal dir-ho, l'evolució de l'edifici avui desaparegut, situat a 1 km de l'església.

DUATLÓ 2017

El passat 7 de maig es va realitzar, conjuntament amb l'empresa SappySport, la 2a Duatló Rural de Fortià, amb un recorregut a peu d'11 km i 26 km amb bicicleta, pels volts de Fortià i pobles veïns, on l'equip més ràpid, Edibikes, el va fer amb tan sols 1 hora i 34 minuts i de l'individual el més ràpid fou en José Luís Cruz, que va anotar un temps d'1 hora i 37 minuts. Volem agrair la col·laboració dels sponsors i els voluntaris que varen fer possible la cursa.

OPERACIÓ NETEJA

El dissabte 13 de maig es va portar a terme una operació de neteja del municipi, a partir de la crida que s'havia fet en la campanya European Clen Up Day, dins de la Setmana Europea de Prevenció de Residus. En aquest sentit, diversos voluntaris i voluntàries van participar en la neteja del nostre entorn i, en acabar, se'ls hi va oferir un pisolabis.

CAN
BERTU
BAR
TAPES
RESTAURANT

Ajuda'ns a reciclar

SER SALL

972 158 742

**Recollida d'oli vegetal usat
Transportista i gestor de residus**

X HOMENATGE A LA VELLESA

El tercer diumenge de maig es va celebrar, com es va fent des de l'any 2008, l'homenatge a la gent gran del poble. Els actes van consistir en l'ofici solemne, fotografia de grup i el dinar de germanor.

Després del dinar, amb l'assistència d'una vuitantena dels cent cinquanta jubilats del poble, es va lliurar, a la Salut i en Pau, un detall per ser la parella assistent del poble amb més anys de casats. També es va lliurar un obsequi a la Palmira i en Ramón, dels més grans del poble i que van venir a la festa. Per molts anys!

També van rebre un detall de mans de la regidora de Cultura tota la gent gran del poble.

A banda dels actes programats es va fer una exposició de treballs manuals i fotos dels carrers del poble que encara està exposada a la Llar de Jubilats.

Us esperem l'any vinent el tercer diumenge de maig per repetir la celebració.

Foto de grup.

Salut Coll i Pau Puig.

Palmira Costals.

Ramon Jordà.

eI Trull de Fortià

RESTAURANT

cuina casolana

Reserves: 626 111 998

Tel. 972 53 42 36

c/ Reina Sibil·la, 8

17469 FORTIÀ (Girona)

www.restauranteltrulldefortia.com

Activitats

DIADA DE CORPUS, DIADA DE CATIFES

El passat diumenge 18 de juny per celebrar la diada de Corpus un grup de voluntàries i voluntaris van omplir de color l'església i la seva plaça.

Com a novetat es va demanar la col·laboració ciutadana per poder organitzar una exposició de treballs manuals relacionades amb flors i colors. La crida va ser escoltada per més d'una vintena de col·laboradors. D'aquesta manera, l'església es va convertir en un aparador de flors variades: de paper, en tapís, cartolina, dibuixades, brodades...

En el centre de la Plaça s'hi va col·locar una catifa, amb colors suaus, circular amb la representació de la Santíssima Trinitat, al seu voltant d'altres de variades, predominant les de motius florals.

Des d'aquí s'agraeix la col·laboració de la gent que amb el seu esforç ha fet possible aquesta lluïda celebració i us emplacem tot demanant la vostra col·laboració per a l'any vinent.

Moltes gràcies a tots!

TEATRE A FORTIÀ

D'ençà de la darrera edició de la revista s'han programat tres obres de teatre al municipi, la més llunyana en data va ser el dissabte 22 d'octubre amb l'obra "Cartes de Seda" de la Companyia de teatre amateur

Apsarah. L'altra funció teatral va ser el 22 d'abril, amb l'obra "Bojos pel Bisturí" de la companyia de teatre amateur Teatre Centre d'Arbúcies, on els assistents s'ho varen passar d'allò més bé. La darrera actuació

teatral del dissabte 17 de juny va ser un monòleg sobre el reciclatge i tot el que l'envolta, una obra per conscienciar els vilatans de la importància de reciclar i els seus beneficis.

Esperem en properes programacions poder comptar amb una millor assistència al teatre amateur programat al Centre Agrícola i Social.

La següent programació prevista serà el 5 de novembre amb l'obra "Un Marit Ideal" de la companyia Tequatre de terres empordaneses.

CIMENTS MIQUEL, S.L.
recollida selectiva de runes

PLANTA DE RECICLATGE DE RESIDUS DE LA CONSTRUCCIÓ
VENDA D'ÀRIDS NATURALS I FORMIGONS

Camí de St.Pere 17469 FORTIÀ www.cimentsmiquel.com planta@cimentsmiquel.com Tel.872 004 205

EL SOMETENT DE FORTIÀ

Per ERIKA SERNA COBA
Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà

El sometent va ser en els seus inicis una organització d'autoprotecció civil típicament catalana, separada de l'exèrcit, per a la pròpia defensa i la defensa de la terra en temps de conflicte bèl·lic. Era una guàrdia que hi havia a cada població formada per la majoria de caps de casa que tenien una arma. La seva finalitat principal era la protecció i la defensa directa del poble i masos del terme, i també la prestació d'ajut als moscos d'esquadra o a la guàrdia civil en la persecució i apressament de lladres, bandolers, malfactors o altres persones que haguessin comès un delictes. En èpoques de conflictes bèl·lics prestaven la seva col·laboració a tropes regulars dels exèrcits on formaven grups capitanejats per un cap que manava damunt de sometents pertanyents a dos o tres pobles. Normalment el cap de la tropa de sometents era un propietari rural amb cert pes a la zona. Fou creat en època moderna i inspirat en l'antic sacramental o sometent suprimit amb el decret de Nova Planta el 1716. Fou actiu durant la Guerra Gran i durant la posterior guerra del Francès. Més o menys desorganitzat durant les guerres carlines, fou refet el 1855 per iniciativa d'uns quants grans propietaris rurals, amb el nom de Sometent Armat de la Muntanya de Catalunya, i adoptà el lema "Pau, pau i sempre pau". Des de llavors passà a tenir un paper auxiliar d'ordre públic. Durant la tercera carlinada tingué un paper molt eficaç per combatre els carlins. El 18 de

novembre de 1874 foren convocats tots els sometents de cada poble de Catalunya (homes hàbils de divuit fins a seixanta anys, menys eclesiàstics i pastors) per fer una batuda definitiva per camps i boscos per capturar els darrers carlins que encara no s'havien entregat. El capità general de Catalunya, Martínez de Campos, organitzà administrativament el sometent, segons decret publicat en el Butlletí de la Província de Girona del 1875,¹ amb la creació de trenta-nou conjunts d'agrupacions locals, on Fortià apareix dins del sector de Castelló d'Empúries, com a cap central de tots, amb dinou pobles més del voltant.

L'Arxiu Municipal de Fortià conserva un ofici² datat el 27 de juliol del 1891 on l'alcalde i el jutge municipal són avisats a convocar una reunió a l'Ajuntament per tal d'organitzar el sometent local amb la relació de dotze veïns o caps de casa que han de ser prèviament notificats: Josep Salleras Viladrau, Jeroni Feliu Marco, Josep Isern Salleras, Josep Prats Mir, Joan Tibau Pellicer, Joan Ferreró Bolasell, Vicenç Baldoria Tomàs, Sebastià Busquets Pagès, Vicenç Bru Bosch, Jaume Colomer Ferrer, Joan Mas Jané i Pere Rudó Sagarra. També es conserven diferents carnets amb els títols de sometents armats de Fortià pertanyents a: Miquel Oliveras Riera de 25 anys (1917), Ramon Figueras Dalmau de 52 anys (1917), Francesc Brugués Baldoyra de 46 anys (1931),

¹ Butlletí Oficial Província de Girona del dia 10 de novembre del 1875, núm. 135, pàg. 2.

² Seguretat Pública, caps núm. 513, on es pot consultar un petit aplec de documents relacionats amb el sometent del municipi.

Tractaments antiplagues
Sistemes de rec
Neteja de jardins
Manteniments
Palmeres
Piscines
Podes

JARDINS EGEA

674. 597. 268

jardiner83@gmail.com

Pere Cabrafiga Solà de 26 anys (1922), Miquel Rudó Salleras de 35 anys (1933), Joan Moret Colomer de 43 anys (1931) i Esteve Sala Vila de 52 anys (1932), tots ells expedits per la "Comandancia General de los Somatenes Armados de Cataluña" amb un escut que porta la llegenda al voltant que diu "Somatent Armat de Fortià. Pau, pau i sempre pau". Molts de components del sometent solien disposar del carnet de l'esmentat cos, i de llicència de cacera.

Cada cos de sometents tenia la seva bandera i, en concret, la de Fortià apareix referenciada en una nota del diari La Vanguardia del 3 de febrer de 1925 referent a la manifestació patriòtica que s'havia fet a Barcelona en homenatge al rei Alfons XIII. La representació de Girona comptava, entre altres autoritats i veïns d'aquella demarcació amb: "[...] las banderas de los somatenes

de Figueras, Cadaqués, Navata, Cabanas, Lladó, Garrigàs, Agullana, Fortià...".

El 1931 és dissolt de nou per la II República Espanyola, però és tolerat a Catalunya amb el restabliment de la Generalitat on és transferit i perd tota la vinculació amb l'exèrcit; es torna a restablir el 1936 en esclatar la guerra. Però acabada aquesta, es torna a dissoldre novament el sometent. Aquesta dissolució no fou per gaire temps, car l'any 1945 el general Franco el reorganitza, sota el nom de "Somatén Armado", amb la principal finalitat de combatre els maquis. Així, el sometent Abel Rocha posà fi a les accions de l'anarquista Quico Sabaté a Sant Celoni el 1960. El seu caràcter conservador, tot i així, no féu que el dictador el reimplantés del tot: bàsicament es repartí per 297 pobles de menys de deu mil habitants, aplegant un total de 4.344 individus que, l'any 1978, van ser acomiadats. Finalment, és dissolt, ara de manera definitiva pel Senat espanyol el 1978. Es conserva una relació dels membres que formaven el sometent armat de Fortià el mes d'abril del 1953 amb el número de registre del fusell o màuser de cadascun i sota les ordres de Joan Ferrer Planas com a subcap de l'agrupació local formada per onze homes: Pere Busquets Bach, Joan Llach Tarrés, Salvi Tibau Gusó, Josep Prats Causa, Joan Baldoyra Colomer, Jaume Busquets Bach, Josep Domingo Españaó, Pere Planas Solà, Dalmiro Carbó Tomàs, Teodor Feliu Llobera i Esteve Cabrafiga Llonch.

XATART

REPARACIONS DE MAQUINÀRIA AGRÍCOLA
SERRALLERIA METÀL·LICA I D'ACER INOXIDABLE

SERVEI OFICIAL : MOTORS DIESEL

C/ Teresa Pallejà, 3 - Tel. i Fax 972 53 40 88
17469 FORTIÀ

L'HOSPITAL DE FORTIÀ (S. XIII-XIX)

Per POL MESEGUER BELL
Doctor en Història

Avui dia pocs recorden que Fortià va tenir un hospital de pobres durant prop de sis segles. Potser per això les dues publicacions que l'havien esmentat s'havien equivocat a l'hora de situar-lo. Tant a l'obra de Jacint Reventós i Josep M. Marquès *Els hospitals de les comarques gironines*, com a *Fortià* d'Èrika Serna i Joan Serra, el situaven per error a l'actual finca mig enderrocada de la carretera de Castelló, núm. 2. La seva ubicació real és a les finques del carrer de la Reina Sibil·la, 31 i 33.

Així doncs, abans de sortir del poble en direcció a Castelló, a mà esquerra, al final de l'antic carrer del camí ral, al Puig Alt de Fortià, estava situat l'hospital del poble. Les finques actuals van ser construïdes a finals del segle XIX sobre les restes de la casa de l'antic Hospital i del seu hort, desamortitzades el 1855 i venudes per l'Estat el 1879 a Josep Brugués Palomeras i Salvi Brugués Portell, pare i fill respectivament.

Façana de l'edifici construït sobre les restes de l'hospital.
AUTOR: POL MESEGUER

La finca era descrita per la Comissió dels béns i drets reals pertanyents a l'Estat i corporacions civils com "una casa derruïda (amb l' anotació "un piso"), llamada Hospital de Fortià, la que consta de fachadas sin techos ni tejados, que mide la superficie de cuarenta y seis metros cuadrados" i un erm, el pati, de cabuda de 3 àrees (300 m²). A l'oest afrontava amb una altra parcel·la de Josep Brugués. El cost va ser de 2.100 pessetes, a pagar en nou anys.¹ No és d'estranyar l'estat de la casa, que devia quedar arrasada com la majoria de cases del camí ral durant la Guerra del Francès. D'acord amb la descripció dels funcionaris de la comissió, si a mitjans del segle XIX ja es trobava en ruïnes, no és d'estranyar que el pas del temps hagi fet oblidar l'existència i el paper d'aquesta institució ajudant i guarint a forasters i fortianencs, com a mínim, des del segle XIII.

Ara bé, què era, qui hi anava i quines funcions tenia l'hospital? Hi havia tres tipus d'hospitals a l'època medieval i moderna: els conventuals, els urbans i els rurals o de camí. En aquests últims hem de situar el de Fortià. Eren institucions que recollien malalts, que cercaven guariment, pobres peregrins i orfes, que volien estada i refugi, ambdós per un temps determinat. Molts cops com a receptor d'un malalt o expòsit –nen abandonat– que anava a Girona o a un altre centre de més importància que el local, on se'ls escalfava i alimentava fins que tornessin a reprendre el camí.² També tenien la funció d'atendre els pobres malalts del mateix poble, aquells que no tenien recursos i molts cops sense ningú al seu costat, els anomenats pobres de Crist, és a dir, els captaires, indigents i tots aquells que no tenien casa i mitjans de subsistència. La resta de la societat era visitada a casa pel metge.

Aquests centres tenien un encarregat: l'hospitaler o hospitalera. Ells havien de tenir cura de l'hospital i dels malalts allotjats. L'edifici podia ser una casa o part d'una casa on vivia, o no, el responsable. Molts cops no hi vivien, i només hi anaven quan hi havia un

¹ Arxiu Família Brugués, escriptura de compra de la finca anomenada l'Hospital a l'administració dels béns de l'Estat de la província de Girona, 30 d'octubre de 1879.

² Miquel Borrell Sabater, Hospicis i hospitals de pobres, Girona, Quaderns de la Revista de Girona, Diputació de Girona, 2007, pàg. 24.

malalt. Si el poble era més gran, se signava un contracte i l'hospitaler tenia dret a viure amb la seva família a l'edifici, cobrava un sou i tenia un hort d'on extreure els aliments.³

Orígens i evolució

L'estructura del seu edifici acostumava a ser bastant senzilla, amb una habitació annexa a l'església, rectoria o l'almoïna. En el cas de Fortià l'hospital tenia un edifici propi, situat al camí ral, el lloc més adient, lluny de l'església, amb habitació per a la família de l'hospitaler. La primera referència a l'almoïna de Fortià, que no a l'hospital, és de l'any 1274. Les almoïnes estaven destinades a socórrer les necessitats més immediates dels pobres, pelegrins i fins i tot captius, tot proporcionant aliments, roba o diners. En cap cas, però, estava prevista l'assistència en forma d'allotjament. A més a més, cal tenir en compte que a Fortià també hi havia un edifici de la Caritat, destinat a donar la caritat als pobres mendicants, començat a construir el 1333 prop de l'església (actual carrer Major, 2).⁴

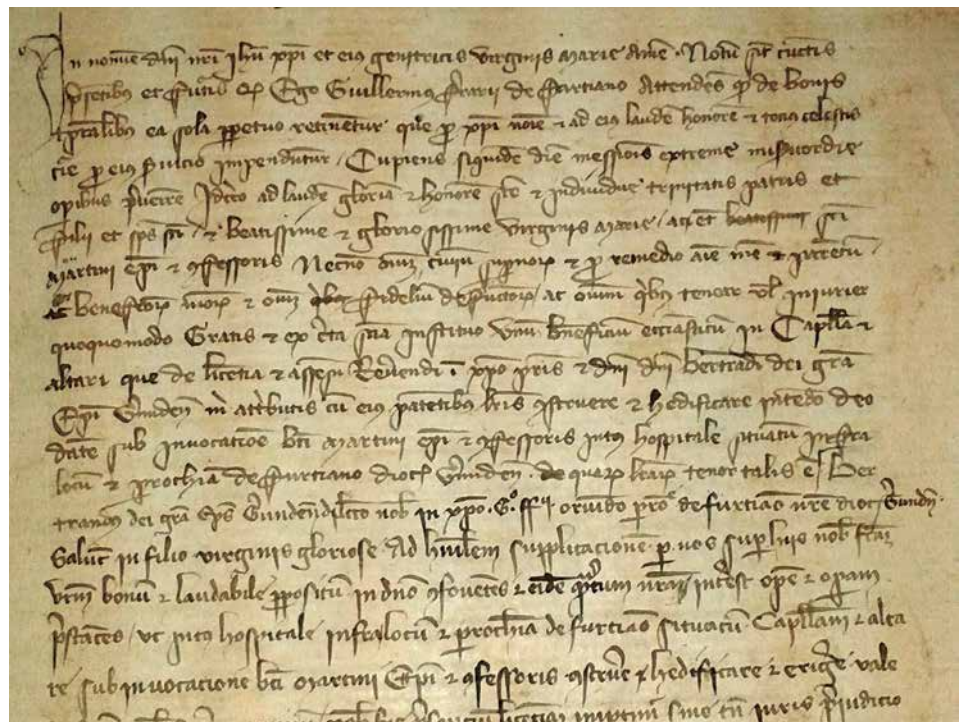
Fins al moment no ha aparegut la documentació que testimoniï la fundació de l'hospital i els recursos amb els quals se'l va dotar per mantenir-se. La primera referència a l'Hospital de Fortià, tot i que indirecta, és la deixa testamentària de 1254 del bisbe Guillem de Cabanelles (?-1245) als infermers de Fortià, denominats al document com a "infirmis de Furtiano", que reberen vint sous.⁵

Als pobles veïns les primeres referències són més tardanes, malgrat que existien amb anterioritat: el 1373 el de Siura-

na i el 1372 el de Vilamalla. No es troba cap referència de l'època per Riumors, el Far i Vila-sacra. Sí que se sap que el de Castelló fou fundat el 1208 gràcies al llegat de Guillem de Vilarig.⁶

El 1361 el bisbat pressionava als clergues de Castelló d'Empúries perquè executessin el llegat de Pere Costa, un pagès castellaní, a favor de l'hospital de pobres de Fortià, a instància de Pere Bernat Foixà, hospitaler i convers del mateix hospital.⁷ Com era lògic, l'hospitaler Foixà demanava que s'acceleressin els tràmits perquè la institució vivia en gran part dels béns i diners que obtenien amb la recollida d'almoïnes i de les donacions testamentàries, com ara cases, camps, horts, etc., els quals passaven a explotar-se per obtenir els recursos necessaris per a la seva subsistència.

A banda de ser centres assistencials, sovint els hospitals també tenien un espai reservat per a la religiositat. En aquest sentit, al llarg del segle XIV es van fer habituals les fundacions de capelles dins d'aquests hospitals. Gent adinerada decidia, com en el cas de l'anterior llegat, a

Fragment de la dotalia del benefici. ADG.

³ Miquel Borrell Sabater, *Hospicis i hospitals de pobres...*, p. 46.

⁴ ADG, llibre U-5, f. 11-12. 27 de novembre de 1332.

⁵ Testament de Guillem de Cabanelles, 13 de novembre de 1245, transcrit a J.M. Marquès, *El Cartoral de Rúbriques Vermelles de Pere de Rocabertí*, Barcelona, Fundació Noguera, 2009, p. 231.

⁶ J.M. Marquès, *La parròquia de Siurana*, Siurana, 1993, p. 27-28; *Hospitals...*, p. 26 i 37.

⁷ ADG, U-43, f. 31v. 9 d'octubre de 1361.

fer obres de caritat per a la seva ànima i per aconseguir, fins i tot, la perpetuïtat, la fama i el record etern. El fortianenc Guillem Ferrer n'és un bon exemple. El 23 d'abril de 1377 va dotar un benefici a la capella o altar de Sant Martí –la mateixa dedicació que l'hospital de Castelló–, que pretenia edificar a l'hospital del poble, amb un censal de 10 lliures i 10 mitgeres de blat censals anuals procedents de quatre camps situats als llocs anomenats Barramon, l'Olmell i la Fenolleda. En ella hi instal·laria un retaule i altres ornaments necessaris per al culte, tot plegat tenia la contraprestació de la celebració de tres misses setmanals per la seva ànima.⁸ Sis anys després, amb la capella ja construïda, Ferrer augmentà la dotació, amb l'aprovació pertinent del bisbe Bertran de Mont-rodon.⁹ El primer beneficiat conegut d'aquesta capella és Guillem Capó, datat de 1407. Al llarg dels segles XVI-XVII es coneixen fins a onze col·lacions del citat benefici, que s'anava venent o permutant entre eclesiàstics.

Una altra manera d'obtenir rendes per al manteniment de l'edifici i l'assistència que s'hi realitzava era amb indulgències. A Fortià en trobem dues de documentades, el 1410 i el 1420, ambdues per poder demanar almoïna per un període de quaranta dies en benefici de l'hospital. La primera era sol·licitada per Joan Dalent, d'origen portuguès, tal com esmenta el document ("portugalem natione"), que era l'administrador de la caritat del lloc; a la segona no hi surt cap beneficiari o responsable de la col·lecta.¹⁰ Atès que es demanaven permisos per recollir diners per mantenir l'hospital, també és interessant resseguir les visites pastorals del bisbat per saber l'estat de la capella. L'any 1432 els oficials del bisbat donaven el vistiplau a les instal·lacions, no sabem, però, quines afectacions va tenir per les terribles inundacions de 1421 i el terratrèmol del 2 de febrer de 1428, que va provocar sis morts a Castelló.

El 1557 es trobava en bon estat, si bé mancat d'inventari de béns mobles i immobles. Vint anys després, el 1577 els visitadors ordenaven comprar ornaments per a la capella, atès que no n'hi havia. Dos anys després continuava sense ara ni ornaments.¹¹ L'octubre de 1608 els

oficials del bisbat van veure en correcte estat l'altar, l'ara i els altres ornaments de la capella de Sant Martí.¹² Les següents visites, fins al segle XIX, no fan cap més referència a la capella i, per tant, no hi ha cap pista de l'estat de l'hospital.

Rendes i propietats

D'altra banda, l'anàlisi dels capbreus de Sant Pere de Roda relatius a la Pabordia de Fortià, que administrava les propietats del cenobi a Fortià, el Far, Riumors i Vila-sacra ens permet conèixer algunes de les propietats que l'Hospital de pobres tenia per a la seva subsistència. Aquestes propietats, sovint terres, eren establertes a un pagès, que havia de pagar anualment un cens monetari o en espècie. No s'han trobat fins al moment documents de la gestió de les propietats de l'hospital de pobres de Fortià, però les capbreuacions dels veïns de Fortià als monjos de Sant Pere de Roda ens permeten conèixer algunes de les seves propietats. En aquests actes el capbreuant declarava les possessions que tenia per al monestir i les afrontacions que tenien. És aquí, a les afrontacions, on apareixen els camps propietat de l'hospital.

El 1500 Bernat Poc reconeixia una terra del lloc anomenat es Pla de la cambreria de Sant Pere de Roda, que afrontava amb un camp, que havia sigut de l'Hospital de pobres del poble. El mateix any Bernat Ferrer també va reconèixer una terra al Pla de sobre la vila, o Godall, que afrontava amb una altra peça de l'Hospital, que antigament havia estat d'Andreu Portes.¹³

En un capbreu del monestir de Sant Pere de Roda relatiu al Far d'Empordà de 1640-42 es recull l'establiment d'una terra per part d'Esteve Riba, pagès de Fortianell, i Montserrat Pagès, pagès de Fortià, procuradors de l'any 1557 de l'Hospital de pobres de Fortià, al fortianenc Julià Sastre. Es tractava d'una peça de terra de dues vessanes situada al lloc de les Pedroses i que afrontava amb el rec Barramon. El mateix van fer amb una altra peça de mig quartó que afrontava al nord amb el camí de Castelló, que alhora afrontava amb un altre quartó propietat de l'Hospital. A canvi, Sastre havia de

⁸ ADG, G56, f. 74-76v; U-69, f. 37v.

⁹ ADG, IG61, f. 35-37v. 28 de març de 1383.

¹⁰ ADG, Q-2, f. 108v; i Q-3, f. 67.

¹¹ ADG, P-65, 1556-1557, f. 196; P-158, 1580-81, f. 159.

¹² ADG, P-80, f. 51-52.

¹³ ACA, Monacals-Hisenda, llevador de les rendes de la Cambreria del monestir de Sant Pere de Roda, 1354-1501, f. 24.

pagar anualment a l'Hospital una mitgera d'ordi pel primer camp i cinc sous barcelonesos pel segon. Tanmateix, el que és interessant d'aquest cas és l'existència dels procuradors de l'Hospital de 1557, uns càrrecs que es renovaven anualment.¹⁴ Ells eren els encarregats de la gestió econòmica de la institució i de fer balanç quan entraven els nous responsables.

L'any 1626 els còsols de la Universitat de Fortià van confessar una casa "dita la carnisseria i la jaça contigua a ella", situada al Puigdemont o Puig Alt. Es tracta de l'actual casa situada al carrer de la Reina Sibil·la, 29 (can Requinquillo). Afrontava per l'est amb l'Hospital (actual núm. 31) i per la resta de costats amb camins públics. La casa declarada pels representants fortianencs, juntament amb una peça de terra situada als Pradells, i no Paradells, eren les dues úniques propietats del poble.¹⁵

Francesca Vingut, muller de Montserrat Agustí Nadal, confessava el 1626 tenir una peça de deu vessanes al Pla de les Hortes del Puigdemont, que afrontava pel sud amb la capella de Sant Martí i amb la casa de l'Hospital i a l'oest amb el camí que anava al molí derruït de la família Ferrer, al Pla de les Tallades.¹⁶

En la mateixa capbreuació de 1626 Pere Ignasi Ferrer capbreuava "una casa pròpia del seu domicili, que foren dos hospicis, al Puig de dalt", la Casa Gran de Ferrer de Fortià, que afrontava a l'est amb un hort, que antigament havia estat era de l'Hospital de Fortià. Després de la Guerra del Francès Francisco de Còdol i de Vivet, descendent del primer, tornava a capbrevar fent la mateixa observació sobre l'hort que "avui s'anomena Casa Gran de Vivet, que és el capmàs de la seva heretat".¹⁷

El 1592 el paborde de Sant Pere de Roda va establir unes terres a Joan Carreres, del mas de l'Hospital, que el 1726 era propietat d'Úrsula Vilanova.¹⁸ Hom no pot establir si és el mateix que la casa que havia estat de l'Hospital situada al lloc de Calders, que afrontava amb un camp de deu vessanes, que al seu torn afrontava a migdia amb la citada casa, a orient amb el rec del Molí i a occident amb altres terres.¹⁹ Potser sí, si ens atenim a la confessió de 1732 d'una terra, al mateix lloc, de Jaume Colomer Ferrer, que afrontava al nord amb la seva pròpia casa, que tenia per tinença directa per l'Hospital de pobres de Fortià.²⁰ Ell mateix confessà una altra terra al quadró de l'Hospital, que afrontava a orient amb el camí que anava de Fortià a l'Estany i prats comuns i a nord amb el camí ral de Castelló.

En el mateix capbreu, Teresa Amiel va declarar un hort que afrontava amb l'hort de l'Hospital, a l'altra banda del carrer.²¹ Pere Joan Garriga, pagès de Vilanant, en la confessió d'una peça de terra al Pla dels Junyells de 6 vessanes, anomenada Closa Gran, que afrontava amb el rec Aregall i amb un altre camp seu que tenia per tinença directa per l'Hospital de pobres.²² Joan Bosch, pagès de Segueró, procurador de Felicià Noguer Casas Barceló i Comelles, confessà un hort de tres quartons al Pla de les hortes del Puigdemont al camp anomenat de l'Hospital. Afrontava amb una via pública a migdia i amb el Pont de l'Hospital.²³

La quotidianitat d'un hospital de pobres

La devoció a la capella de Sant Martí de l'hospital de Fortià i la tasca que allà s'hi realitzava, provocà al llarg dels segles, com s'ha vist, que alguns veïns deixessin en herència diners o propietats. Al segle XVII trobem

¹⁴ ACA, Monacals-Hisenda, còpia del capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda al Far d'Empordà 1607-1608, amb apunts de les capbreuacions realitzades entre 1640-1642, full solt en el f. 49.

¹⁵ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1626-1634, sf.

¹⁶ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1626, sf. Confessiò 55. Francesca Vingut.

¹⁷ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1803, 1819-1825, sf.

¹⁸ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1626-1634 –còpia per realitzar el capbreu de 1726–, sf. Confessiò 44 Úrsula Vilanova.

¹⁹ ACA, Monacals-Hisenda, memorial de l'abat Desgüell de Sant Pere de Roda, 1619-1620, f. 17.

²⁰ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1726-1732, f. 1.

²¹ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1726-1732, Confessiò 2 Teresa Amiel.

²² ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de Sant Pere de Roda de Fortià de 1726-1732, Confessiò 8 Pere Joan Garriga.

²³ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de Sant Pere de Roda de Fortià de 1726-1732, Confessiò 11 Noguer.

el cas del cavaller fortianenc Pere Ignasi Ferrer, que en el seu darrer testament deixà diners a l'obra de la parròquia, i a l'Hospital del poble, que estava situat al mateix carrer que la seva casa.²⁴

Tanmateix, poques són les referències que es tenen de l'obra que s'hi realitzava. Les que ens han arribat ho han fet per mitjà de la documentació de l'arxiu parroquial. En un dels llibres d'òbits –defuncions– s'hi recull la mort el 16 de febrer de 1697 de Maria Bartra, al mateix hospital, de la qual no se'n coneix els orígens.²⁵ O la mort el 3 d'octubre de 1701 de Jaume Valls, "mariner que avia vingut al port de Roses ab una barca i de allí sent aportat al Hospital de la vila de Castelló de Empúries, de allí al Hospital del present lloch de Fortià, ha hont morí repentinament de una basca (...). Digueren los mariners era fill del lloch de Calella". Després l'hospitaler va rebre una carta de la seva mare que li apuntava que el seu fill era de Pineda i el seu pare es deia Miquel Valls.²⁶ Aquest últim cas és un bon exemple del paper de l'hospital de camí. No només acollia peregrins, sinó que seria una de les etapes en el trasllat de malalts i expòsits a Figueres i Girona.

No tots, però, tenien la sort de Jaume Valls, que la família sabés que havia mort. Alguns eren totalment anònims, com un tal Palladí, "que morí en lo hospital" en una data indeterminada de 1705. El 30 de juny 1721 Pau Bover, un treballador de Sant Esteve d'en Bas, morí a causa de la verola al mateix hospital, una malaltia que matava milers d'europes en aquella època.

Al mateix temps també es coneix la participació d'un dels seus hospitalers en la vida comunitària. Prim Soler va participar en la reunió del Consell General de la Universitat de Fortià del dia 2 de febrer de 1716.²⁷ Com a veí tenia dret a participar-hi i fer sentir la seva veu.

La seva empremta en el terme

Fins i tot l'Hospital va tenir, i té, una incidència en la toponímia local com ja s'ha anat llegint. A banda del nom de l'edifici que ocupava, es coneix el Pont de l'Hospital, que hi ha per sobre del rec Aregall en el lloc conegut com el Pla de l'Aregall o "dejús lo pont de l'Hospital" o Cortalàs (1619).²⁸

Com també el territori o lloc de les Trilles de Fortianell o Pla de Fortianell, també conegut a l'època moderna com a Aspres dels Cossos o Clot de l'Hospital.²⁹ Es coneix el camí del Cortalàs o del Prat, que anava del pont de l'Hospital a la Closa Major i Taula mitjana, que anava a l'Estany Badenga o de Riumors.³⁰ El 1726 Úrsula Vilanova confessava una terra al Pla de l'Arnella, antigament conegut com el quadró de l'Hospital, ja citat, i que afrontava amb un camí que antigament anava de Riumors al Pont vell de Castelló, en aquells moments perdut.³¹

D'altra banda, és normal trobar als capbreus la referència del carrer que menava del Puig de baix o Puig de vall (zona de l'església) al Clot de l'Hospital, al Pont de la Gola i als Ramils o Estany Robert, o de la carretera del Pont de Pedra (actual Pont Martí) al Clot de l'Hospital. En relació amb aquest últim topònim, el 1626 Francesca Vingut, muller de Montserrat Agustí Nadal, en una de les afrontacions d'un camp seu diu que el Clot de l'Hospital aleshores, el 1626, es deia Passos.

Així doncs, tot i no haver quedat en la memòria col·lectiva dels fortianencs, l'Hospital de pobres de Fortià ha romàs en camps i ponts, que encara duen el seu nom. És una mostra de la tossuderia de la memòria de transmissió oral i de les escriptures de camps i cases que guardem en calaixeres a les nostres cases.

²⁴ Arxiu Família Travay, llibre de protocols relatiu a Pere Ignasi Ferrer, f. 268-269.

²⁵ ADG, Arxiu Parroquial de Fortià, Òbits, sf. 16.02.1697.

²⁶ ADG, Arxiu Parroquial de Fortià, Òbits,, sf. 03.10.1701.

²⁷ AHG, Ca 1987, f. 29.

²⁸ ACA, Monacals-Hisenda, memorial de l'abat Desguell de Sant Pere de Roda, 1619-1620, f. 12; 65.

²⁹ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1726-1732, Confessió Joan Baptista Batlle, f. 11.

³⁰ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, Confessió de Francesc Quintana, f. 41.

³¹ ACA, Monacals-Hisenda, capbreu de la Pabordia de Fortià del monestir de Sant Pere de Roda, 1626, sf. Confessió 26. Úrsula Vilanova.

ALBERT TELL, EL PAGÈS MÉS JOVE, I JOAN FERRER, EL MÉS GRAN

Ser pagès no és un ofici, és un estil de vida

Ens trobem a Fortià, a mitjans juny. És un dia calorós; ens hem citat al Casal de Jubilats de Sant Julià i Santa Basilissa. Però avui, dissabte al matí, és ple de mainada que hi fan activitats i ens quedem al defora, al porxo, amb una bona ombra que propicia la conversa. Ja ens hi espera l'Albert i pocs minuts més tard arriba en Joan.

Albert Tell té trenta-quatre anys i és solter. Ser pagès, per a ell, és un fet vocacional. "Vaig anar al col·legi La Salle de Figueres i ja de ben jovenet vaig dir al meu pare que volia ser pagès. La tranquil·litat de treballar a casa, les teves terres, amb els animals i en contacte amb la natura, és el tot. Si hagués de treballar tancat tot el dia en una oficina, en dos dies seria mort", explica, ben convençut. Ve de família pagesa de sempre, i el tipus d'explotació és integrada: una granja d'engreix de vedelles, per a la qual una empresa els subministra els animals i també el pinso. "És un sistema que es va implantar després de les vaques boges (primers anys 2000). Moltes granges petites van haver de plegar llavors, perquè no ho van poder aguantar". Quant als camps, cultiven blat i blat de moro en rotació i destinen dos dels seus camps al conreu de l'olivera, un total de 1.800 exemplars, la producció de les quals es dedica al consum propi.

Albert Tell i Joan Ferrer durant l'entrevista.

ASSECADOR COMUNTARI DE L'EMPORDÀ S.A.

Ctra. de Vilamalla a Fortià, s/n
17600 FORTIÀ

Tel. 972 53 42 60 659 90 40 61 Pere Ballart: 639 316 615

Serveis que oferim: Assecat i emmagatzematge de blat de moro i cereals, compra i venda de blat de moro, cereals, llavors, etc. Venda d'adobs inorgànics i orgànics.

Pròximament augmentarem els serveis i magatzems.

Entrevista

El cas de l'Albert es pot definir d'insòlit, actualment. És el pagès més jove de Fortià. "Els altres més joves que hi ha ja tenen al voltant dels 50 anys". Per això li preguntem com és que ell, tot i haver-se format a la Universitat, s'hi continua dedicant. "Vaig estudiar enginyeria tècnica agrícola. Però ja ho tens a casa, i jo ho he viscut des de petit: agafar el tractor, estar amb el bestiar... Vaig incorporar-me a la feina el 2006, i m'agrada". Li preguntem si es veu tota la vida fent de pagès. "Si en puc viure, sí! De moment, me'n vaig sortint. Vejam, en aquest país, fent de pagès no et faràs ric (com no te'n faràs treballant)". A la pregunta de com és la feina de pagès avui en dia, ens contesta que "és que si t'agrada, gairebé no ho consideres feina, perquè ets a casa i t'identifiques tant amb el que fas... De vegades és una mica pesat, sobretot a l'estiu, perquè has d'estar part defora amb el sol i la calor, però a mi m'agrada".

No sabem si l'Albert es planteja formar una família, però sí que ens ha explicat què aconsellarà als fills, si n'hi arriben: "a mi, el meu pare, des de petit, m'ha ensenyat l'ofici de pagès, de tal manera que jo, de criatura, tenia un carretó i ja l'empenava de pinso per anar a donar menjar als vedells. Ell sempre m'ha dit: 'primer estudia i ja saps que a casa hi tens feina, si vols'. Després he vist els companys d'universitat, alguns treballant en precari, altres fent d'altres coses; llavors era l'època dels ajuts de la Generalitat per in-

«La feina de pagès, si t'agrada, gairebé no la consideres feina perquè t'hi identifies» (Albert Tell)

corporar joves al camp i ho vaig aprofitar. La gent em deia: 'sí home, segur que havent estudiat, faràs de pagès'. Però llavors va venir aquella època de la crisi energètica, que es venia el gra per fer biocombustibles, i es venia tot, i a preus molt alts, i aleshores em deien: 'mira, encara l'hauràs encertada!'".

Joan Ferrer s'afegeix a la conversa. "Allò va durar un parell d'anys", diu, i tot seguit, entre tots dos, ens fan una radiografia de com, en aquell temps, van augmentar els preus del gra i dels arrendaments agrícoles, i durant alguns anys, el sector de la pagesia va viure una mena de 'bombolla' que va destarotar força les explotacions familiars. La situació s'ha anat estabilitzant, però a parer de tots dos, els pagesos estan pagant les conseqüències d'aquell moment. "Encara es pot viure de pagès, però s'han de fer malabarismes amb els costos de producció", explica l'Albert.

Ara que l'Albert parlava dels ajuts als joves agricultors, li pregunto si considera aquests ajuts de les institucions prou efectius per incentivar que s'incorporin joves al treball rural. "És difícil que vingui gent nova, perquè crear una infraestructura de zero és una feina de molts anys. La maquinària val molts diners i el patrimoni s'ha d'anar conservant. Jo crec", opina l'Albert, "que serveixen més aviat per fer que els joves nascuts a pagès s'hi quedin".

Joan Ferrer té setanta-cinc anys. De petit va estar intern, també a l'escola La Salle de Figueres, fins als quinze anys, i després va tornar a casa a fer de pagès, tota la vida i fins a la jubilació. "Teníem

Albert Tell.

vaques i vedells”, diu en Joan. “I pomeres, no?”, afegeix l’Albert. “Les pomeres les vàrem haver de deixar, perquè amb el bestiar hi has de ser sempre, cada dia, i no et queda temps per a res més”. Li demanem detalls de la seva finca agrícola. “Hi fèiem blat i també blat de moro per a ensitjar. Teníem 40 hectàrees, però hi va haver un moment que vaig donar la part a la meva germana i vaig deixar de treballar-la. Ara tinc la granja i la finca arrendades”. En Joan té dues filles, i totes dues es dediquen a altres activitats. “Les meves noies no n’han volgut saber mai res. Em penso que ni coneixen els camps de casa. Al meu nét més gran (tenen fill i filla cadascuna) sí que li fa gràcia la feina de pagès, però com que a casa seva tenen farmàcia, ara està fent la carrera de Farmàcia. Quan acabi, ja ho veurem, què farà”.

Tradicionalment, es deia que per fer de pagès no calien gaires coneixements, però no és ben bé així. Cada cop hi ha més aspectes legals i reglamentacions que cal conèixer. Tots dos estan d’acord que cal alguna experiència, i que “si un no hi és nascut, és molt difícil que s’hi adapti”, aclareix en Joan. “Fer de pagès és un estil de vida”, afirma l’Albert.

Els preguntem per les dificultats que es troben a pagès, especialment en Joan, que té més anys d’experiència. “Amb el gra, et podies trobar que una pedregada o una bona tramuntanada te’l feien caure a terra; jo crec que abans feia la tramuntana més forta”. “Sobretot aquelles varietats d’abans, més rústiques”, diu l’Albert. “El montjuïc, el litorri...”. L’Albert afegeix que “a casa, el meu pare havia fet blat alcala, que era blat per a farina, i segons com t’agafava el blat, una pluja el feia grillar a la mateixa planta”. “Com més de qualitat era, més delicat i més costava d’arribar a cap”, fa en Joan. “El blat de moro és molt fiable, ara, i des de les varietats híbrides, Fortià s’ha

«Amb el bestiar hi has de ser sempre, cada dia, i no et queda temps per a res més» (Joan Ferrer)

convertit en un punt fort del blat de moro”, puntualitza l’Albert. A més, el cultiu de blat de moro s’ha rendibilitzat molt. “Abans, amb el blat de moro del queixal o del plata, s’havien de deixar 70 cm entre planta i planta; ara es planta a 20 cm i fins i tot a 17. La del blat de moro és la nostra bona collita”, afirma l’Albert. “I sort que tenim l’assegador comunitari a Fortià mateix. Suposo que es va fer perquè es van trobar terrenys bé de preu i que a Fortià se’n feia molt, de blat de moro. Es va aconseguir amb accions que vàrem comprar els pagesos. Jo en tinc i la meva dona també; no han portat mai res, però és important per al poble perquè és un servei que tens molt a prop”, explica en Joan. “És a prop i t’escapes una mica d’haver d’anar als assecadors particulars”, precisa l’Albert.

En un moment de la conversa, se’ns fa molt vívida la imatge del veí de casa llaurant el camp amb un matxo.

«Si un no és nascut a pagès, és molt difícil que s’hi adapti» (Joan Ferrer)

Joan Ferrer.

Entrevista

Amb el temps, es va vendre el matxo i es va comprar un tractor. I pregunto a en Joan pel canvi del matxo a la maquinària moderna. "Oh, és que això jo ja no ho he vist. Ja quan tenia sis o set anys, a casa hi havia un d'aquells tractors amb rodes de ferro, i teníem una quota (cupo) de gasoil. Al cap d'un temps, ja hi havia un tractor amb rodes de goma. De tota manera, en aquell temps, moltes feines es feien a mà, però llavors es podia perquè els treballadors es pagaven poc", comenta. "Doncs el meu pare va tenir el primer Ebro a disset anys", respon l'Albert, "és que tu ets d'una casa forta", engalta al seu convidat, tot rient.

En Joan, fins i tot al servei militar va fer de pagès. "Vaig fer el servei de voluntari, per ser prop de casa. Estava aquí a Torre Mornau (Pau), i llaurava els camps a canvi de permisos".

En Joan no és gaire parlador, tot el contrari de l'Albert, que no acaba els temes. Els pregunto a tots dos si menen hort. "Jo no", s'avança l'Albert amb rotunditat; en canvi, en Joan diu que sí "patates i quatre tomates i cebes. Quasi res". "És que l'hort és punyeter, s'hi ha de ser cada dia; jo tot el que es pugui fer amb màquines, bé. Sense màquines, deixem-ho estar".

I parlant de màquines, ens fan revelacions que als que no ens dediquem al camp, ens resulten sorprenents. "Ara hi ha màquines per a tot: tractors amb GPS per als tractaments i per fer regues rectes i paral·leles", diu l'Albert. "És clar que fer les regues a canya i cordill és més barat, però havent-hi màquines, jo no faré anar els meus pares, sota el sol, a marcar crestes".

Un altre tema que sorgeix parlant de màquines són els accidents. "Un cop vaig estar així –en Joan fa un gest ben explícit amb els dits– de quedar-m'hi amb un estripador (accessori del tractor). Quan l'enganxava al tractor, el soc de fusta que hi posava per immobilitzar-lo es va esberlar i l'estripador va baixar de cop. Jo hi vaig quedar a sota, a una mà". "També hi ha tractors vells que perden, embaladores que fan saltar dits, preses de força que han mort més d'una i més de dues persones", afegeix l'Albert; "les eines són perilloses". "I encara sort que Fortià és molt planer i els tractors no bolquen, que a llocs amb desnivells hi ha hagut molts accidents per això", precisa en Joan.

Ja fa molta estona que la fem petar i els demano alguna anècdota per acabar. I llavors passa el que passa

«Encara es pot viure de pagès, però s'han de fer malabarismes amb els costos de producció» (Albert Tell)

sempre: que ningú no en té cap a mà. L'Albert refereix que "n'hi ha moltes, cada dia en passen; amb la feina de pagès, cap dia és igual. Cada dia has de fer alguna cosa que no hi comptaves: treure bales, arreglar una tanca o una mànega de regar... El pagès ha de tenir la capacitat de solucionar problemes". Un bon problema que es presenta en època de reg és el senglar, i més en aquests temps en què el senglar s'ha multiplicat i no té por d'acostar-se als nuclis habitats. "Ara es refugien als Aiguamolls", aclareix en Joan, "remenen les mànegues de regar per buscar a sota i les fan malbé". "Els pagesos proven tota mena de sistemes: canons de gas, naftalina, posar cabells de persona que es recullen a les perruqueries (per l'olor); vaja, que es proven tots els sistemes, però no n'hi ha cap que funcioni del tot", fa l'Albert.

Quan gairebé donem la conversa per acabada, Joan Ferrer ens regala l'anècdota. "Jo vaig ser alcalde de Fortià". Home, i ho dieu ara? Ell riu i afegeix que va ser l'últim de l'època franquista i el primer de la democràcia, una colla d'anys, tot plegat. "Quan era alcalde, anava a l'Ajuntament quan podia, i la gent, si no m'hi trobaven, em venien a trobar a la granja, a la sala de munyir quan n'era l'hora. Allò era una processó. I era un desgavell, també, perquè les vaques, quan hi havia estranys, no s'estaven quietes i feien menys llet".

Text: **Montserrat Segura**
Fotografies: **Roser Segura**

DAVID
QUIROMASSATGE TERAPÈUTIC I ESPORTIU

c/ Reina Sibil·la, 14 · Tel. 972 53 42 93
Mòbil 679 48 60 41
17469 FORTIÀ (Alt Empordà)

TEMPORADA 2016-2017

S'ha acabat una temporada més i ara toca reposar i carregar piles però, com cada estiu, no podia faltar el nostre petit granet de sorra a la revista *Sibil·la* per resumir-vos una mica com ha anat la temporada.

Aquest any hem tornat a ampliar la nostra família amb un equip més, el dels més petits, els caganius, ja que la temporada passada no hi havia hagut prou nens per poder-lo fer, i la resta hem continuat amb les mateixes categories que ja teníem:

Caganius

ENTRENADOR: James Birch DELEGAT: Pol Meseguer

Prebenjamins

ENTRENADOR: Víctor Rosillo DELEGAT: Aleix Pujol

Benjamins

ENTRENADOR: Narcís Caules DELEGAT: Albert Macau

Alevins A

ENTRENADOR: Guillem Sanz DELEGAT: Pau Ubric

Alevins B

ENTRENADOR: Robert Vilanova DELEGAT: Àngel Romans

Entitats

Infantils

ENTRENADOR: Pere Sanz DELEGAT: Joan Mesas

Cadets

ENTRENADOR: Andrés Maldonado DELEGAT: Luciano Pereira

Ha estat una temporada satisfactòria, amb millors o pitjors resultats, però amb un bon ambient general, que és primordial per a nosaltres perquè els nens gaudeixin de l'esport i la companyonia.

El dia 1 de juliol es va fer la ja tradicional festa de final de temporada. Com l'any passat, tots els jugadors del CE Fortià, per gentilesa de l'Ajuntament, van tenir entrada gratuïta a la piscina municipal i després ens vam reunir tots al Centre Agrícola i Social del poble, un total de cent setanta-dues persones entre grans i petits, jugadors i familiars, per gaudir d'un bon dinar en família.

Per amenitzar l'àpat, durant tot el dinar es van estar projectant fotografies i vídeos de cada un dels nostres

Tot el club.

4a Catalana

ENTRENADOR: James Birch DELEGAT: David Masplà

equips i, en finalitzar el dinar, un dels nostres coordinadors, Àngel Romans, juntament amb el regidor d'esports de l'Ajuntament, Josep Tell, i el nou president del club, Josep Rosillo, a qui donem la nostra benvinguda, van fer entrega d'una medalla a cada un dels jugadors presents, com a símbol d'agraïment per les ganes i l'esforç dedicat al nostre club.

Entre aquests vídeos, se'n va projectar un de molt especial dedicat a en David Masplà i a en Gerard Sala –que malauradament no va poder assistir a l'acte–, ja que aquesta temporada s'acomienen del CE Fortià, un com a tècnic i l'altre com a jugador i membre de la junta. Els agraïm tots aquests anys que han dedicat al nostre club i els desitgem el millor.

També es van dedicar unes paraules d'agraïment a qui fins ara era el president del club, Jaume Salís, per tot l'esforç i les ganes que ha posat durant tots aquests anys que ha estat al càrrec i a Guillem Güell, jugador de 4a catalana, molt estimat, tant pel club com per l'afició, que ens deixa, però que esperem que no sigui per gaire temps.

Finalment, i com cada any també, des del CE Fortià volem mostrar el nostre agraïment a totes aquelles persones que, d'una manera o altra, han ajudat a fer gran el nostre club: als pares i mares dels jugadors per haver confiat en nosaltres; als tècnics i delegats per la seva dedicació a ensenyar aquest esport als nens inculcant-los que l'esportivitat, l'esforç i la companyonia a la llarga tenen la seva recompensa; a l'afició pel seu suport

jornada rere jornada; als membres de la junta, tant als que es queden com als que ens deixen, per totes les hores dedicades a fer que aquest club funcioni, i a l'Ajuntament per la seva predisposició a ajudar el club en tot el que fes falta i per l'esforç que ha fet per poder recuperar el bon estat del camp.

No voldria finalitzar aquest escrit sense donar les gràcies a tres membres de la junta a nivell personal, i crec que parlo també en nom de molta altra gent. D'una banda, a en James Birch i l'Àngel Romans, perquè considero que són la base del CE Fortià i que, sense la seva dedicació i el seu esforç, aquest club no seria el que és. I de l'altra, a en Pep Mora, el nostre bàrman, perquè ha estat entrenant rere entrenament, partit rere partit, darrere la barra del bar, sempre de bon humor i amb un somriure, i això al llarg de tota la temporada són moltes hores de dedicació.

Que passeu un molt bon estiu i fins a la pròxima temporada!

CE Fortià
Judith Vidal

EL RACÓ DE L'ASSOCIACIÓ

Un any més us presentem el recull de les activitats que hem dut a terme al llarg de la segona meitat del 2016 fins al juny del 2017.

TALLER DE RATAFIA 2016

Com cada mes de juny, hem realitzat el taller de ratafia a càrrec de botànica Sandra Saura. Aquesta activitat és molt interessant perquè, a banda de fer el preparat per fer la maceració de la ratafia, es coneixen les plantes presents en l'entorn de Fortià.

SEGON MERCAT D'INTERCANVI I FIRA DE SEGONA MÀ

El 27 de novembre vam col·laborar amb l'AMPA i l'Ajuntament en l'organització del 2n Mercat d'intercanvi i fira de segona mà. Aquesta activitat està emmarcada en la Setmana Europea de Prevenció de Residus.

MULLA'T 2016

Un cop més, l'entitat Joves de Fortià ha participat en la diada solidària "Mulla't" que recapta fons a favor de la lluita contra l'esclerosi múltiple. Com sempre, des de la piscina de Fortià s'ha realitzat el salt a l'aigua simultani a les dotze del migdia. En aquesta diada es van vendre diferents articles per part de la Fundació Esclerosi Múltiple i la recaptació total va anar íntegrament a la Fundació.

FESTA MAJOR D'ESTIU 2016

El dissabte de la festa major de Sant Cels 2016, des de l'associació vam organitzar diversos actes com l'estiu de l'any passat. L'spinning a la fresca, el waterpopular i les bitlles catalanes.

Són activitats per passar una bona estona tot fent esport.

PASSEJADA SOLIDÀRIA PER A LA MARATÓ: TOTS TENIM UN COSTAT BO O MOLT BO

El passat 18 de desembre es va realitzar la caminada solidària /saludable per la Marató de TV3.

Com anem fent des que es realitzen actes per a la Marató, des de l'associació vam col·laborar organitzant la quarta passejada solidària pels voltants del poble en la qual vam fer una passejada pels voltants de Fortià.

SANT SILVESTRE 2016: LA MÉS PATXANGUERA DE L'EMPORDÀ

Aquest darrer cap d'any la Cursa Sant Silvestre de Fortià va demostrar haver-se consolidat en terres empordaneses, ja que hi van participar més d'un centenar de persones, concretament unes 120.

Aquest any era la setena edició i com cada any vam poder acomiadar l'any fent esport i brindant pel nou any vinent.

PLAYBACK 2017: DESENA EDICIÓ

El dissabte de la passada festa major d'hivern va tenir lloc la desena edició del Playback en què petits i grans van oferir-nos un bon espectacle. Volem donar les gràcies a tots els artistes i assistents que al llarg de la darrera dècada han fet possible que el Playback de Fortià sigui una de les activitats més consolidades del poble. I volem recordar-vos que ja falta menys per a l'onzena edició, així que aneu apuntant-vos les cançons i animeu-vos a participar.

PEDALADA 2017

El passat 4 de juny vam realitzar la desena Pedalada de Fortià amb la participació d'una setantena de persones. Aquest any van tornar a canviar una mica l'itinerari, així, els participants van descobrint nous camins de passeig pels voltants de Fortià. Des d'aquestes línies volem agrair als voluntaris la seva ajuda, a la Finca Senillosa, al mas Llobet i a la família Rahola per cedir-nos l'espai i poder passar per les seves propietats.

ACTIVITATS ESPORTIVES PERIÒDIQUES

Des de l'associació s'organitzen dues activitats lúdico-esportives en el Centre Agrícola i Social de Fortià. Els dimarts es fa ioga de les 19.30 fins a les 20.45 hores i els dimecres es fa spinning a les vuit. Les activitats són obertes a tothom i us convidem a venir. Per acabar, ens agradaria donar el nostre agraïment a totes les persones que han ajudat en la realització d'aquests actes i a tots els participants i assistents, ja que sense la vostra col·laboració no hauríem pogut realitzar les activitats. També voldríem donar les gràcies a Tramuntana TV per la seva presència en algunes de les nostres activitats.

2A DUATLÓ CROSS A FORTIÀ

Per segon cop a Fortià, el 22 de maig passat, es va organitzar una Duatló Cross. Els membres de l'associació vam col·laborar en la difusió a les xarxes socials i com a voluntaris en els avituallaments i en els controls que es trobaven els participants durant la cursa.

Desitgem que passeu una bona Festa Major Sant Cels 2017.

Associació d'Usuaris Guifi Fortià

Ara fa poc més d'un any es va gestar la idea de crear una associació amb la voluntat de desplegar una xarxa d'accés a Internet per a tothom. Per tal d'aconseguir aquests propòsits es va participar en el projecte europeu RIFE (Architecture for an Internet for Everybody) per obtenir una subvenció.

Finalment, no es va aconseguir la subvenció econòmica, però el projecte va merèixer una donació de material per part de la fundació Guifi.net. Aquesta dotació de material va ajudar a continuar igualment amb el desplegament del projecte presentat.

El fet de presentar-se en aquest projecte europeu va permetre fer una avaluació de la situació de les telecomunicacions en el nostre municipi, el seu futur i les aportacions previstes de les operadores, i dissenyar el desplegament de la infraestructura necessària per implementar i millorar la xarxa wifi en el nostre municipi.

Per dur a terme el nostre projecte RIFE es van plantejar els següents objectius:

- El primer era crear l'associació per poder gestionar el desplegament de la xarxa, els seus usuaris i poder demanar subvencions a fundacions i administracions. Aquesta ha estat la part més complicada de tot el nostre projecte RIFE.
- El segon era crear una connexió amb una amplada de banda del nivell d'una fibra òptica d'operadora, i crear la infraestructura necessària per poder-la suportar. Aquest objectiu s'ha portat a terme de forma satisfactòria i amb la voluntat d'anar mantenint-la i millorant-la en el futur.
- I per últim, era crear una sèrie de serveis necessaris per agilitar la xarxa, el seu control i el seu manteniment.

Un any després es continua treballant sobre el mateix projecte i s'ha aconseguit:

La creació de l'Associació d'Usuaris Guifi Fortià amb les següents finalitats: la promoció de la xarxa wifi basada en la XOLN (xarxa oberta, lliure i neutral), la promoció de les TICS (tecnologies de la informació i la comunicació), la R+D+I (recerca, desenvolupament i innovació) i el foment de la informàtica, comunicacions i electrònica en general.

Per aconseguir les seves finalitats, l'associació realitza les activitats següents:

- 1.** Formació dels membres de la xarxa, auto ajut en el manteniment de la xarxa.
- 2.** Organització d'esdeveniments culturals per a la difusió de les activitats de l'associació.
- 3.** Organització d'activitats per a la difusió i promoció del desenvolupament de les noves tecnologies i la informàtica. En aquest any 2017 s'han realitzat les següents activitats gratuïtes:
 - » Iniciació a informàtica per a gent gran.
 - » Taller de robòtica per a nens/es.
- 4.** Realització d'altres activitats necessàries per al sosteniment de les finalitats de l'associació.

Aquest desplegament i millora de la xarxa wifi ha suposat que:

- Actualment es beneficiïn directament o indirectament del desplegament de la xarxa wifi en el nostre municipi més de trenta llars.
- Accés obert a Internet al camp de futbol i al casal d'avis.
- Aula d'informàtica al casal d'avis.
- Wifi a la plaça Catalunya i, ben aviat, al Centre Agrícola i Social i a la piscina municipal.

Tot això s'ha aconseguit amb la tasca realitzada pels membres de l'AUGF, l'aportació material de guifi.net, l'entrada de nous socis, aportacions voluntàries i l'ajut de l'Ajuntament de Fortià.

Associació d'Usuaris Guifi Fortià

PINTURA

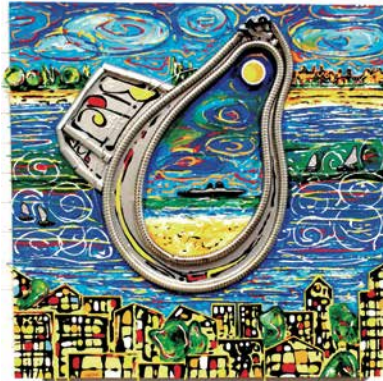

FRANK (Francis Piep)

Escultor i pintor

NEY "Els millors"

BIDET CLUB els inicis "Estiu boix"

BERLINESA "Històries de la lluna"

BASQ & WARH "Armites"

Nascut al segle XX al costat de la Sagrada Família. Altempordanès per devoció des de la joventut. Fortianenc des de fa ben poc. Enamorat de la geografia, natura i llum que ens envolta.

Inicia la seva obra a partir dels anys 90. Exposa a MARB ART, Consell Comarcal a Figueres, ART MILLENIUM, DESAT'ART, YAREAH MAGAZINE, entre d'altres.

Desenvolupa esculto-pintura, escultura, amb derivades (ART PIEP) que reuneix (PIEPS i PREMIERS) amb un estil veritablement propi dins un context collage, amb línies expressionistes i punts avantguardistes. La creativitat, la imaginació, la força dels colors i la projecció de les imatges, són els pilars fonamentals de la seva obra.

SÍNTESI DE L'OBRA

L'alt, més el llarg, introduint l'ample, dona com a resultat "el volum". Quadre o meravella de l'espai i dels diferents punts de visió, de la forma, de les lleis de la física, elements d'un sol ús, suspesos d'una paret formant part d'una imatge, perquè sigui observada, quan fa poc serien reciclades per complir una funció ben diferent.

Paisatges, personatges, natura, figures, elements quotidians, elements arquitectònics, cares i un llarg etcètera són algunes de les diferents imatges que han servit de motius bàsics per les peces desenvolupades.

Utilitzant tècniques mixtes, amb materials sintètics i acrílics, encolats i, en algunes peces, donant-li una finalitat útil.

Així doncs, sentiments, moments, situacions, somnis, imatges... han estat referència o punt de partida per a cada peça.

La projecció d'una imatge envers la llum que se li adreça fa que, envers les seves ombres, la imatge adquireixi dimensions i formats diferents del seu contingut inicial. Meravelles del volum i la imaginació!

Fins al 2012 va crear sèries temàtiques com:

- Sèrie "Els millors", temàtica: FC Barcelona
- Sèrie "Davant la finestra", temàtica: L'Alt Empordà
- Sèrie "Olímpics", temàtica: Olimpíades a la història

Des del 2012 va estar avocat a realitzar peces per les diferents sèries i un temps d'excedència al recorregut d'exposicions.

A la seva arribada a Fortià comença un intens treball creatiu desenvolupant noves sèries com:

- Sèrie "Armites", temàtica: un personal homenatge als grans artistes
- Sèrie "Estiu boix", temàtica: estius dels anys 70
- Sèrie "Històries de la lluna", temàtica: cos i estímuls

Recull diferents obres i bona quantitat de les mateixes per les diferents sèries i exposicions. A manera d'exemple, es pot visionar una peça de cada una de les diferents "sèries realitzades a Fortià"

MÚSICA

No puedo

No puedo hablar, si tú no estas.
No puedo rezar, si no me escuchas.
No puedo beber, si no queda agua.
Tengo frío, y no me das calor.
Oh chica, oh chica!
Que no puedo verte, si tú no existes.
Tengo hambre, aunque sea el último.
No puedo olvidar, si no me acuerdo.
No puedo ser rebelde, si bandera ya no tengo.
No puedo alzar esa moneda,
porque a cara o cruz caerá.
No puedo, no puedo, no puedo.
No puedo reír, si no me miras.
No puedo cruzar, si no me ayudas.
No puedo cantar, si no tengo letra.
No puedo volar, si no sopla el viento.
Oh chica, oh chica, oh chica!
No puedo sufrir, si no me escribes.
No puedo ver la hora, si no hay reloj.
Que no puedo andar, con mis viejos zapatos.
Quédate conmigo y huérfano no quedará.
Oh chica, oh chicaaaaaaaa!

Autor: Agustí Herrero Aranda

Plaça de Catalunya, 2 - Tel. 972 53 40 77 - FORTIÀ

POESIA

Record d'una terra L'Empordà

AL POBLE DE FORTIÀ

Com un valuós tresor
guardo dins del meu cor
d'una terra, un record
que no podria oblidar.

Terra fruitosa, esplanada
on se rebolca el vent,
plaent
i xiula eixordadís
i bufa furient...
més... té un encís.

És el vent tramuntana
que li dóna expressió
a aquella terra plana,
deixa als estels brillantor
i el cel tan esclarit
sembla dia, de nit.

A l'estiu, els camps de blat
s'engalanen daurats
amb roselles florides
esperant la segada
i onegen les espigues
al compàs d'aquell aire
que de mar fa flaire.

Tornaria a aquella terra
que veié com creixia
i el germà hi naixia.

Allà tornaria
amb el pare i la mare
admirant aquells camps
farcits de cultiu,
vorejats de tamarius
que el fort vent despentina.

Maria Busquets

Espai de creació fortianenca

FOTOGRAFIA

Fortià en imatges

Els gats enamorats de Fortià.
FOTO: JUANJO ALFONSO

Fortià sota l'Arc de Sant Martí.
FOTO: JUANJO ALFONSO

Temps de collita a Fortià.
FOTO: JUANJO ALFONSO

Un pla zenital de Fortià.
FOTO: DAVID JOHN CRUICKSHANK

Fortià des de l'aire. Al fons, Empuriabrava.
FOTO: DAVID JOHN CRUICKSHANK

Volada de globus sobre el nostre municipi.
FOTO: DAVID JOHN CRUICKSHANK

Temps era temps...

Fotos d'autor desconegut
i cedides per Agustí Herrero Aranda.

«La inversió de temps, pel resultat que en treus, és molt rendible»

En Quim Monistrol i la Maria Rus Arcas es van inscriure a la primera campanya de compostatge casolà que es va fer a Fortià, el 2011. Amb una experiència de sis anys compostant, en Quim no només ha seguit les indicacions bàsiques, sinó que investiga, llegeix i s'informa de tot el que troba sobre compostatge per millorar el procés i el resultat.

La primera campanya que es va fer a Fortià va ser el 2011. Què us va portar a inscriure-us per tenir un compostador?

En Quim i el seu compostador.

Quan vam venir a viure a Fortià ja teníem la idea d'agafar un compostador per a les restes de jardineria. Vam començar a pensar de comprar-ne un pel nostre compte i vam estar mirant diferents tipus de compostadors. Però llavors l'Ajuntament va passar un paper informant de la reunió de la campanya de compostatge casolà del Consell Comarcal de l'Alt Empordà. Coincidències! Vam anar a la reunió i ens va acabar de convèncer. Allà ens van treure els dubtes del principi i a partir d'aquí vam començar.

La família hi estava d'acord?

La dona no hi estava massa d'acord, perquè no volia anar a tirar l'orgànica al compostador. Per a ella era incòmode.

Ella mateixa ens comenta que «és ell qui se n'ocupa, perquè jo sé la feina que comporta: remenar, treure... Però el que m'agrada és el compost, això està clar. Quan vivíem a Figueres ja ens vam plantejar el vermicompost, però és molt més delicat. De tota manera, jo no coneixia els resultats del compostatge. Ara crec que compensa».

Així, necessiteu molta dedicació?

No. De fet és agafar-li la pràctica. Cada dia t'has de prendre la molèstia de portar l'orgànica de la cuina al compostador, però bé, si no vas al jardí, has d'anar als contenidors. En conclusió, et queda més a prop el compostador. Un cop a la setmana o cada deu dies, el remenes. I el que et porta realment més feina és buidar-lo, però això és un cop de tant en tant. És clar que tampoc no el buides tantes vegades, unes dues o tres vegades l'any... o quatre, no gaire!

Ja fa sis anys que composteu, quins problemes us heu trobat?

Els problemes típics que ja et comenten a la xerrada. Si plou molt, està massa humit i has de tirar-li matèria seca, i el trobaràs una mica més pesat de remenar. Si veus que s'asseca aquests dies de calor doncs l'hauràs de regar una mica, i remenar. I si no tapes l'orgànica bé, fa mosquetes. Però ja saps les solucions a aquests petits problemes. Mai han sigut un problema greu, i tampoc fa pudor si ho fas bé.

Cal dir que al principi va anar molt bé tenir la Maribel, l'educadora ambiental del Consell Comarcal, per poder resoldre dubtes.

Per a dubtes, el Consell Comarcal té un grup al Facebook "Compostaires de l'Alt Empordà", un espai web privat per a cada compostaire, el telèfon és el 972 503 088 ext. 401, i l'adreça electrònica mambient@altemporda.org

Però el problema més gran que ens trobem és a l'hora de treure el compost. Pràcticament mai arribes a treure el compostador de darrere perquè la matèria orgànica de la part superior col·lapsa (cau) quan treus el compost de davant. Bé, si més no, pots desmuntar-lo tot, separar-ho per capes, treure el compost madur i tornar-ho a muntar. Parlem d'una mica més de feina.

A més, sorgeixen dubtes, com el que ens comenta la Maria «ell té molta mania de posar tots els pinyols al compostador. Diu que va bé, però no composten».

Els pinyols van bé encara que triguin a compostar. La matèria orgànica és un residu molt dens, i el compostatge necessita oxigen per fer el procés. Si no poséssim aquesta part que en diem estructurant –petites branquetes, pinyols...– no passaria l'aire i ens provocaria una fermentació anaeròbia, resultat? No obtenim compost, sinó una pasta llefiscosa que no es pot aplicar.

Un cop obteniu el compost, o l'adob, què en feu?

Normalment l'apliquem al nostre jardí. Però a vegades en regalem, la gent està contenta.

Quan el posem a les plantes, es nota moltíssim! Per exemple, els rosers de davant de casa, quan els hi posem compost floreixen d'una manera espectacular. El que passa és que has de barrejar el compost amb terra, si no, és massa fort, i com a molt 50% de compost i 50% de terra.

Les llavors de la tomatera són resistents. El compostador no agafa prou temperatura per destruir aquestes llavors.

Compte, que no tot són flors i violes, té el seu petit problema. I és que surt sempre molt carregat de llavors. Per aplicar-ho a una gespa és un problema perquè t'acaben sortint, sobretot, tomateres. Però hi ha una solució per separar nutrients i poder aplicar-ho directament a la gespa.

Així doncs, recomanaríeu als veïns fer compostatge?

Els diria que no els hi faci por. La inversió de temps, pel resultat que en treus, és molt rendible. Compensa. Jo n'estic convençudíssim, sí que ho recomano.

En Quim s'ofereix a fer de suport a qualsevol veí que tingui dubtes.

Realment fas un canvi de xip important. De tenir escombraries a tenir alguna cosa que consideres valuosa, un recurs, per treure'n un producte que també és valuós. N'estic molt content. Llences deixalles i en treus terra bona, és fantàstic.

A més, redueixes la resta d'escombraries. Te n'adones que abans portaves moltes coses als contenidors, i ara com que no hi portes l'orgànica veus la quantitat, sobretot, de plàstics i llaunes que arribes a malbaratar.

Segons els estudis fets, la nostra bossa d'escombraries conté fins a un 36% de matèria orgànica, així que si tenim compostador, de seguida notarem la disminució d'escombraries.

Ens preocupa la quantitat de residus que tirem. I també aquelles persones que tiren al contenidor gris residus que es podrien reciclar en altres contenidors, com el vidre.

Ara per ara, tot el que va al contenidor gris no té cap pretractament, va directament a l'abocador sense passar cap separació.

A nosaltres ningú ens ha hagut de dir que recicléssim. Ens fa pena que la gent no se n'adoni del que generem i no cuidem la Terra. Fa molts anys i encara hi ha molta gent que no ho fa.

Sònia Duñach

Àrea de Medi Ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà

ACTIVITATS DEL DARRER CURS

Olor d'estiu ja sentim i això també és sinònim de final de curs...
i vacances ben merescudes!

Gaudiu d'aquesta bonica estació de l'any i ens tornem a veure al setembre amb les piles ben carregades i un munt d'experiències estiuenques per recordar i compartir.

Però, abans, una petita pinzellada d'algunes activitats que hem fet durant el curs, ja veureu que ens ho hem passat d'allò més bé! Bon estiu a tothom i a reveure!

LA CASTANYADA

Com a bona tradició catalana, enguany tampoc no podien faltar panellets, danses i castanyes! Vam ballar i menjar mentre passàvem un dia d'allò més divertit.

PATGES

Un any més, com que hem sigut tan bons, hem tingut una visita d'allò més especial... benvinguts a la nostra escola patges, us esperem l'any que ve!

EL TIÓ

I sabeu qui ens vam trobar un dia en sortir al pati? El vam cuidar i ben alimentar, i l'últim dia ens va ben cagar!

EASTER EGG HUNT

Les tradicions angleses ens agraden, sobretot si tenen a veure amb la xocolata. Quants ous vam trobar i llavors vam poder menjar! "HAPPY EASTER EVERY BODY!"

LA MONA

Quins artistes que esteu fets! Va quedar una mona exquisida i d'allò més bonica.

SANT JORDI I LA PRINCESA, LA ROSA I EL DRAC...

Tot i que aquest curs el 23 d'abril va caure en diumenge, no podíem deixar de celebrar aquesta diada tan bonica i vam fer activitats relacionades amb llibres, flors i roses. Com a novetat vam decorar el pati amb unes catifes precioses que la Mariví i la Silvia ens van preparar i ensenyar la tècnica. Moltes gràcies, ens va agradar molt! També l'AMPA va muntar una paradeta al pati amb llibres i contes per a totes les edats i unes roses fetes amb llaminadures xulíssimes! Gràcies també per deixar-nos mirar, remenar i triar!

L'HORT

Si passegeu tant per fora com per dins de l'escola veureu quin hort tan bonic tenim. En Jaume i en Jordi ens van ajudar que així fos i que a partir d'aquest curs ja ens poguéssim convertir en uns pagesos ben experts. Gràcies!

PROJECTE SANG

Enguany hem realitzat un projecte en què a tot el poble hem involucrat! Avis, àvies, pares, mares, alumnes, veïns, veïnes, Ajuntament... gràcies a tots per fer-ho possible!

- Fiscal
- Laboral
- Contable
- Assegurances
- Declaracions de Renda

SERVEIS
ADMINISTRATIUS
D'EMPRESA

C/. Fruita, 6 - 17486 Castelló d'Empúries

Tel./Fax 972 25 07 53

www.sadeserveis.com - mariapolo@sadeserveis.com

Ensenyament

EXCURSIÓ FINAL DE CURS

Fins a la Bisbal d'Empordà hem anat a passar un matí ple d'aventures.

SETMANA ACTIVA

Abans d'acabar el curs, hem passat una setmana ben diferent i com diu el títol "no hem parat". Si us acosteu fins a l'escola, veureu quines pilones més divertides ens ha dissenyat en Xavi i hem pintat entre tots! Gràcies Xavi, ets un artista!

Escola Teresa de Pallejà

CANBAYRE
— CASA RURAL SEGLE XVI —

Carrer Major, 9 - 17469 Fortià (Gi)
Tel. +34 972 534 324
www.canbayre.com
canbayre@canbayre.com

Farmàcia
Núria Marcé
Badosa

17469 FORTIÀ Tel. 972 53 41 67

INSTAL·LACIONS CARLES-JERONI S.C.

628 766 632 - 678 094 753

AMPA ESCOLA TERESA DE PALLEJÀ

ACTIVITATS CURS 2016-2017

INTERCANVI I FIRA DE SEGONA MÀ

El 29 de novembre es va portar a terme la Fira d'Intercanvi i segona mà. L'AMPA va col·laborar oferint servei de bar i els pares van aportar coques per tal de vendre-les en benefici de l'AMPA, és a dir, dels nens. A més, vam muntar una parada de venda de ciclòmens. També, alguns nens amb ganes de treballar van anar a vendre'ls porta a porta i s'ho van passar d'allò més bé.

QUINA

El 10 de desembre va tenir lloc la quina, amb una molt bona participació, potser la millor des que l'AMPA va decidir organitzar-la.

APORTACIONS A L'ESCOLA

Gràcies als beneficis que aquest curs l'AMPA hem aconseguit per mitjà de les activitats realitzades, hem comprat un hexàgon per al pati dels grans i una pissarra digital per als nens d'infantil, i queden, doncs, totes les aules cobertes.

CONGELATS salma
#congelatsdeconfiança

Pol. Ind. Els Cossos,
C/ Creu de la Borda, 6
17469 FORTIÀ (Girona)
Tel: 972 52 55 17
Fax: 972 52 70 31
info@congelatsalma.com
Congelats Salma, SL
www.congelatsalma.com

Detergents

C/ Corral Roig, 4 - Tel. 972 53 40 70
17469 Fortià

Ensenyament

CARNAVAL

Aquest any, com a novetat i amb el suport de l'Ajuntament, l'AMPA hem volgut recuperar l'antiga passarel·la infantil de Carnaval. Vam repartir premis per la disfressa individual més original, la més divertida i la de grup. A més, tots els participants van tenir un detall per agrair la seva participació.

FOTOGRAFIES DELS ALUMNES DE L'ESCOLA

Com cada any, l'AMPA s'ha encarregat de contractar un fotògraf per fer les fotos de curs dels alumnes de l'escola. Enguany, però, hem considerat que el més oportú seria que les fes un antic i fortianenc alumne de l'escola, en Xavier Arnau.

DIADA DE SANT JORDI

Aquest any, la diada de Sant Jordi es va celebrar per partida doble: el divendres 21 d'abril vam muntar una paradeta de llibres al pati de l'escola amb unes roses molt especials. A més, la Mariví Belda i la Silvia Coll van col·laborar amb l'AMPA, tot organitzant un taller per dibuixar un drac i una rosa molt originals al pati de l'escola.

D'altra banda, el mateix dia de la diada, el diumenge 23 d'abril, vam muntar una paradeta de roses, rosers i llibres al Parc dels Paradells. També vam oferir servei de bar i música, i l'Ajuntament ens va cedir l'inflable per tal que la mainada gaudís d'allò més.

FIDEUADA POPULAR

Aquest any, i per primer cop, vam organitzar una fideuada popular que va tenir una gran acceptació (gratuït per als nens de l'associació). Abans, però, un grup de pares i mares voluntaris/es van organitzar jocs tradicionals d'aigua, un taller de circ i un de pintura al pati de l'escola. Gràcies a l'èxit de la jornada, de ben segur que ho repetirem!

FESTA FI DE CURS

El passat 21 de juny vam celebrar a l'escola la festa de fi de curs, tot oferint dinar als nens, nenes i mestres. Al mateix temps, vam fer el regal als nens de sisè per tal que tinguessin un record dels seus companys. Els altres nens també van tenir un detall per part de l'AMPA (una gorra).

Posteriorment vam organitzar la Festa de l'Escuma i un inflable lliscant d'aigua mitjançant l'empresa Rutac, que van fer que els nens gaudissin molt i no patissin tanta calor.

D'altra banda, els nens de l'AMPA van voler acomiadar l'ex-directora i mestra de l'escola, Marta Peinado, la qual ha estat vuit anys a l'Escola Teresa de Pallejà, tot fent-li entrega d'un record per part nostra.

EL TESTAMENT VITAL O DOCUMENT DE VOLUNTATS ANTICIPADES (DVA)

Fa més de 2000 mil anys, Sèneca va dir: "Necessitem tota una vida per aprendre a viure, i també, sorprenentment, per aprendre a morir".

A mesura que ens fem grans, comença a fer-se present la idea de la nostra pròpia mort, però aquesta, com a part normal de la vida que és, es pot presentar en qualsevol moment i és responsabilitat nostra deixar palès el tipus d'atenció sanitària que volem rebre en el cas que no puguem expressar-la arribat el moment. Ningú no vol deixar aquesta responsabilitat als nostres éssers estimats, que prou tenen amb assumir la nostra pèrdua com per haver de decidir sobre decisions conflictives que fins i tot poden arribar a enfrontar els familiars (fer servir tractaments agressius, possibilitat de donació d'òrgans, el lloc on volem ser atesos al final de la vida...), i que nosaltres podríem deixar previstes per endavant.

Les voluntats anticipades són les instruccions per les quals una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, expressa com vol que sigui el final de la seva vida. Es reflecteixen en un document amb plena validesa legal que es pot signar en qualsevol moment de la vida i en el qual si les

accions sanitàries que en ell es demanen s'ajusten a la legalitat vigent (recordo que l'eutanàsia encara no és legal en Espanya...), els professionals sanitaris estem obligats a respectar-les. Es pot modificar tantes vegades com calgui si la nostra opinió o situació personal canvia.

I és que cada vegada més hi ha una preocupació per les decisions que es prenen al final de la vida. És cert que es compta amb més recursos sanitaris, però, al mateix temps, tenim por que les aplicacions de les diferents tècniques (intubacions, sondatges, quimioteràpies, cures pal·liatives...) no s'ajustin prou a la nostra situació personal i a la manera de ser de cadascú. Tothom té dret a posar límits a qualsevol actuació que s'efectui sobre un mateix o a demanar una actuació determinada. El problema sorgeix quan al final de la nostra vida, per diferents motius (demència avançada, estat vegetatiu...), no podem expressar aquest desig. Si arribat el moment, no ens trobem en disposició de triar el que volem, el document servirà per respectar els nostres de-

sitjos. Tanmateix, el DVA permet escollir una persona de la nostra confiança, un representant, perquè decideixi per nosaltres quan estiguem en aquesta situació. L'objectiu, doncs, del document, és mantenir el respecte a les nostres decisions personals i augmentar la seguretat dels professionals sanitaris a l'hora de respectar-les.

El DVA es pot realitzar a qualsevol notaria, des d'on s'envia al Registre Central de Catalunya, però des de fa ja uns anys, el Servei Català de la Salut

afavoreix que es pugui presentar de manera gratuïta i amb el mateix valor legal als Centres d'Atenció Primària. A Fortià encara no podem formalitzar l'acte de registre, però qualsevol dels professionals del dispensari us podem orientar en la seva redacció i podem resoldre dubtes en el seu emplenament. També us podem facilitar un model perquè el pugueu omplir tranquil·lament a casa i després presentar-ho al CAP Ernest Lluch de Figueres des d'on serà enviat al Registre Central de DVA i es farà constar a la història clínica del pacient, accessible des de qualsevol hospital públic de Catalunya. Fins aquest moment el DVA no tindrà validesa legal plena.

Estic convençut que l'àmbit de l'atenció primària és el més adient per elaborar un document d'aquest tipus, donada la importància –i dificultat– de realitzar-lo. A l'hora de redactar un DVA, som el metge i la infermera més propers als pacients i al seu entorn qui us podem acompanyar ajudant-vos a reflexionar sobre els seus objectius i explicant-vos els requisits, els límits, les formes i les conseqüències de fer-ho. Com per a tantes altres coses, sapigüeu que podeu comptar amb nosaltres.

Pedro Aparicio i Ruiz de Casañeda
Metge de Família C.L. Fortià

DONACIÓ DE SANG

El passat 27 de març, Fortià va recuperar una jornada de Donació de Sang que feia molts anys que no teníem al poble.

Aquesta jornada, promoguda des de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Fortià, amb el suport del Banc de Sang i la col·laboració imprescindible de l'Escola Teresa de Pallejà, va ser un èxit rotund: es van assolir setanta donacions, fins al punt de rebre felicitacions de part del Banc de Sang pel bon treball dut a terme pel professorat de l'escola i la implicació de molts alumnes.

*Moltesgràcies
Donant*

**En nom de
totes les persones
que necessiten sang**

Vine a donar sang

Esperem que aquesta bona acollida tingui continuïtat en l'edició següent, que serà el dimecres 30 d'agost al Centre Agrícola i Social, on també hi haurà donació de plasma als voluntaris que vulguin.

LA MEVA SALUT, UN SERVEI AVANÇAT PER A LA CIUTADANIA

Si trobeu algun conegut que us pregunta “*Has consultat la meva salut?*”, no us penseu pas que us ofereix la possibilitat de fer el tafaner sobre els seus problemes de migranyes, restrenyiment, coragre o altres malalties. En realitat no es refereix pas a la seva salut personal, sinó que l’expressió té un altre sentit.

Perquè ho entengueu millor, us explicarem una història de pel·lícula, que tant podria ser veritat com una pura coincidència, si l’experimenteu en viu i en directe. L’acció transcorre al cafè de la Societat Fraternal o centre cívic d’un poble empordanès, on hi va la gent del poble a passar-hi l’estona, jugar a cartes, prendre alguna cosa i fer tertúlia. Imagineu-vos un parell de joves a la barra, prenent una cerveseta i observant la taula del costat, on tres homes estan esperant el quart jugador que necessiten per iniciar una partida de botifarra. En segon terme, una altra taula rodona de dones fan propostes per a una exposició que organitzen per a la festa major. I aquí i allà altres grups de gent diversa.

Aquest és el diàleg que sent una senyora que està llegint una revista i prenent un cafetó:

Jugador A. *Cordons!, aquest en Met sempre és l’últim d’arribar. Quan no té naps té cols, i sempre l’hem d’esperar...*

Jugador B. *Pobre, es veu que tenia la recepta dels medicaments sobre la taula de la cuina, se li va tombar el got de vi i ja us podeu imaginar com va quedar. Ha hagut d’anar al dispensari perquè li’n fessin una altra, i ja sabeu com està la sala d’espera els dijous a la tarda.*

Jove de la barra. *Doncs, això us passa perquè voleu. Si us donéssiu d’alta en això que en diuen La Meva Salut us podríeu imprimir la recepta des de casa mateix tantes vegades com vulgueu.*

Jugador C. *És veritat. Mira, jo que m’he de fer controls de “sintrom”, em vaig afartar d’anar a buscar els resultats, que era una murga. La infermera em va dir que, si volia, la recepcionista em faria una fitxa i m’activaria un compte per Internet. Ara m’imprimeixo jo mateix la dosificació a la tarda, des de casa. Visca la modernitat!*

Jugador A. *Jo tenia una llibreta on hi apuntava les visites que tenia per al metge, la dentista i el cardiòleg, però l’he perdut. Fa dies que la busco i no sé pas on ha anat a parar. Hauré de trucar a tres llocs per saber quins dies i hora tenia agafats.*

Cambra del cafè. *Doncs, si tinguéssiu La Meva Salut, podríeu veure en una sola pantalla totes les visites que teniu pendents, tant al dispensari, com al CAP o a l’hospital. I desar-les a l’agenda del mòbil.*

Jove 2 de la barra. *Sí, i jo el mes vinent me’n vaig de viatge a Tailàndia i m’he agafat cita per al centre de vacances internacionals, amb el mateix programa.*

Jugador B. *Per a vosaltres els joves tot això de la informàtica ho veieu molt fàcil, però nosaltres no sabem ni per on començar.*

Jugador C. *No creguis, si vas al dispensari o al CAP, les noies de la recepció t’ho explicaran molt bé i et faran tots els tràmits. Jo la primera vegada estava una mica nerviós, però el meu nét, en Sisquet, em va dir, avi, això*

està xupat, i em va ajudar. La segona vegada va ser bufar i fer ampolles. Cada vegada que ho miro hi descobreixo més utilitats.

Cambreira. *I no sabeu l'última. La setmana passada volia aclarir un dubte que tenia sobre l'al·lèrgia que em dóna problemes, però m'anava molt malament anar al consultori. Vaig provar d'enviar una consulta a la meva metgessa mitjançant La Meva Salut i l'endemà em va respondre amb les recomanacions sobre com m'he de prendre els antihistamínics.*

I ara, sense historietes, com funciona aquest servei del departament de Salut?

Mitjançant l'obtenció d'un codi d'usuari i contrasenya, qualsevol ciutadà major de 18 anys, a través de la Cat@Salut La Meva Salut, pot accedir a les dades i a la informació més rellevant sobre la seva salut. Es tracta d'una plataforma digital segura, personal i intransferible que li ofereix múltiples serveis ja en l'actualitat, i que s'aniran incrementant. Ara mateix, pot disposar de la seva informació personal de salut i utilitzar-la de forma segura i confidencial, a més de facilitar-li la realització de tràmits electrònics.

Quins serveis m'ofereix La Meva Salut (LMS)?

Les prestacions que podem obtenir són les següents:

INFORMACIÓ CLÍNICA

- Informes mèdics, informes d'alta d'hospitalització, informes d'urgències, resultats d'analítiques, els diagnòstics, pautes de dosificació de tractament anticoagulant (*shintrom*), etc., de qualsevol centre de la xarxa sanitària pública, que podem ordenar per motius, per diagnòstics o per dates a partir de 2010.
- Registre de vacunacions, amb les dates d'aplicació de les diferents dosis.

MEDICACIÓ

- Informació dels medicaments actius, amb el nom del producte, període de validesa, metge prescriptor i percentatge de copagament. Permet imprimir-se un mateix el Pla de Medicació actiu.

VOLUNTATS I DONACIONS

- Permet registrar-se com a donant d'òrgans i imprimir-se el carnet de donant. També permet visualitzar el Document de Voluntats Anticipades (DVA) a les persones que l'han presentat.

TRÀMITS

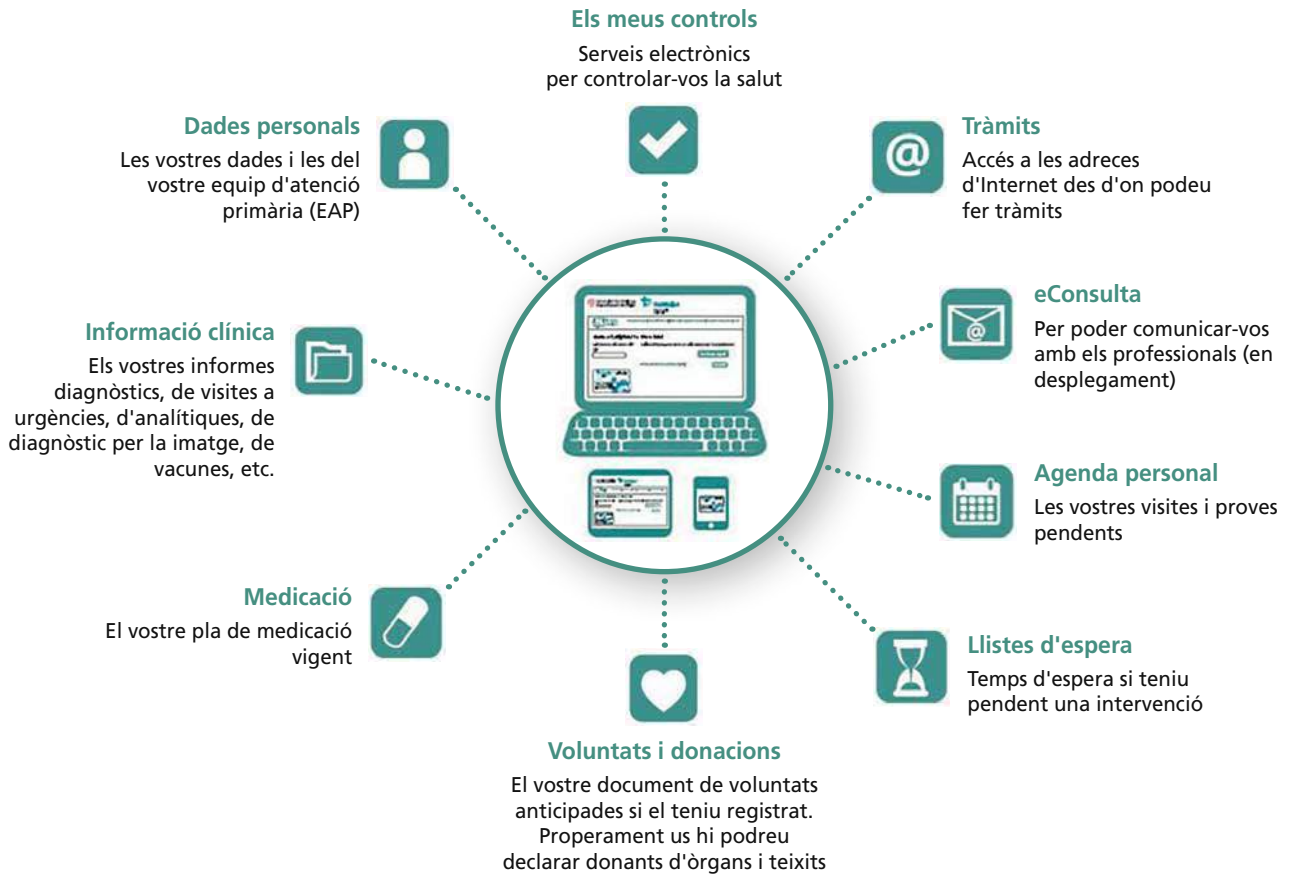
- Programació de visites anticipades per al metge de família, infermera, odontòleg o treballador social.
- Sol·licitud de canvi de metge de família.
- Programació de visita per a un centre de vacunació internacional, en cas de voler viatjar a un país on s'exigeixi determinat tipus de vacuna.
- **eConsulta.** Fer consultes sobre un tema de salut personal al metge de família i obtenir resposta d'aquest per la mateixa via amb les recomanacions i informació de seguiment.
- Altres tràmits administratius (presentar una reclamació, etc.).

LA MEVA AGENDA

- Permet visualitzar les properes visites programades, tant per als professionals d'atenció primària (metge, infermera, etc.) com per als hospitals.
- També permet comprovar la inscripció a una llista d'espera per intervenció quirúrgica i la previsió del temps d'espera.

Com puc obtenir el codi d'usuari i contrasenya?

Cal adreçar-se als professionals d'admissió i atenció a la ciutadania del Centre d'Atenció Primària o consultori mèdic municipal, amb el document d'identificació (DNI o NIE) i la targeta sanitària individual (TSI) i l'activaran.

Accés a Cat@Salut La Meva Salut

1. Introduïu el vostre Codi d'Identificació Personal (CIP) que trobareu a la targeta sanitària, sense espais

PAPA0540921002

Codi d'identificació personal (CIP) de la vostra targeta sanitària individual, tal com mostra la imatge.

2. Identifiqueu-vos amb un dels sistemes d'autenticació

Contrasenya

Certificat digital

→ Com obtenir la contrasenya
→ He oblidat la meua contrasenya

3. Introduïu codi d'usuari / contrasenya

Codi d'usuari (DNI, NIE o número de document identificatiu)

400000000G

Contrasenya

●●●●●●●●

Accedir

És imprescindible disposar i facilitar un número de telèfon mòbil i una adreça de correu electrònic.

Com ho he de fer per accedir a La Meva Salut (LMS)?

Si ja tens el compte activat, has d'anar a la següent adreça d'Internet:

<https://lamevasalut.gencat.cat/>

Un cop ets a la pàgina inicial, has d'introduir primer el codi CIP que veuràs a la Targeta Sanitària Individual. Després hauràs de posar el número del DNI o NIE i per acabar la contrasenya personal.

Que tingueu tots una molt bona salut!

Jm Company

FORTIÀ PATEIX

Els fortianencs estem patint una situació que no ens pertoca, de cap de les maneres. Els carrers del poble no estan preparats per a un volum circulatori tan elevat, cap carrer mereix el que està suportant. Com a mínim dotze SARFA's diàries i milers de vehicles que fan drecera per estalviar uns minuts al volant.

Som un poble petit de l'Alt Empordà, una zona idealitzada arreu, però ara mateix, la nostra situació no en té res d'ideal.

Actualment el poble té punts de gran perillositat, mai no s'hauria d'haver arribat a aquest punt. Ara, per fi, algú més s'ha adonat de la situació i hem començat les primeres passes per tornar a viure en tranquil·litat. Si entre tots ho volem, ho aconseguirem.

Escola Teresa de Pallejà (1933/1934). Recentment s'han dut a terme diferents accions per millorar i ampliar els espais d'esbarjo, però el problema és dins, ja que des de fa anys han augmentat molt els alumnes que vénen de diverses poblacions, i això ha fet que els espais de treball que eren d'una gran qualitat, amb el pas dels anys s'hagin fet petits.

Un tema recurrent cada vegada que hi ha eleccions és la possible ampliació de l'escola. Ens preguntem, doncs, els contribuents de Fortià ho necessitem? Aquest problema tampoc no ens pertoca. Alguns ajuntaments van decidir en el seu moment tancar o reconvertir aquells edificis que, en el passat, foren el lloc més important del poble per als seus infants. Potser les noves generacions haurien de tornar la dignitat a aquestes aules i ensenyar a valorar i estimar l'escola municipal pròpia. Són patrimoni de tots.

L'església de Sant Julià, la nostra església d'estil gòtic tardà, també pateix els canvis del temps. El seu campanar, torre de planta quadrada de dos pisos d'arcades de mig punt i coberta apiramidada, s'ha vist ocupada per un grapat de parabòliques. No penseu que són cigonyes, són parabòliques. Què en deuen pensar, la nostra Quitèria?

És important defensar el territori, però també el patrimoni.

Us dono el meu agraïment per poder publicar la meua opinió en aquest article.

Lupe

WORLD OF DESIGN

Euro Mobile
de bru

+34 972 503 962
+34 972 503 966
www.euromoblebru.com
info@euromoblebru.com

MOBILIARI I COMPLEMENTES

Ctra Figueres - Roses, km 33,5
17469, Fortià (Girona)
Apartar de correus, 170
17487 Empuriabrava

PER UN FORTIÀ LLIURE DE TRÀNSIT, CONTAMINACIÓ I INSEGURETAT

El mes de gener de 2005 les autoritats locals, provincials i de la Generalitat van inaugurar dues noves infraestructures per al poble: la llar dels jubilats i l'asfaltatge de la carretera de la Pireta, de Fortià a Vilamalla. La segona ha resultat al cap dels anys un problema per als fortianencs. Els 3.000 cotxes, camions i autocars que transiten cada dia pel carrer de la Reina Sibil·la i l'avinguda de la Diputació han perjudicat greument la seguretat i la qualitat de vida dels seus veïns. El mateix per als veïns del carrer Major i de la plaça que tenen d'uns 800 vehicles diaris, i per als de la carretera de Vila-sacra, amb uns 1.200 diaris, tot segons les dades facilitades per la Diputació de Girona l'any 2016. Cal tenir en compte, però, que qualsevol tarda de cap de setmana hi ha un trànsit de 15-20 cotxes per minut, uns 1.000 cotxes a l'hora. Aquestes dades reflecteixen que els nostres carrers han passat a ser carreteres, un fet que hem de capgirar.

És per això que el dia 31 de maig una vintena de veïns i veïnes es van reunir a la llar de jubilats per iniciar un procés reivindicatiu per tornar a fer de Fortià el poble que era, no una ronda de circumval·lació de Figueres. Aquell dia es va acordar fer un text que contingués totes les idees sorgides de la trobada. El text va ser revisat el 7 de juny per una vintena de veïns; i finalment, una el 15 de juny al Centre Agrícola i Social amb una quarantena de veïns de totes les zones del poble, que van afegir problemàtiques, solucions i punts de vista complementaris.

El text es va presentar la setmana següent al govern municipal, amb el qual es va fer un intercanvi d'impressions de la mobilització i de les solucions proposades. Al mateix temps, els regidors del govern van exposar les idees i projectes que tenien per mitigar l'impacte del trànsit rodat, com ara la creació de voreres als llocs més conflictius. Durant l'estiu ens tornarem a reunir per veure com han evolucionat els tràmits que s'havien de realitzar al respecte.

Una de les primeres reivindicacions aconseguides ha estat la reducció del tonatge per als vehicles que passen per Fortià, de 5,5 t a 3 t. El ple del dia 6 de juliol ho va aprovar i ara només manca que es facin els tràmits pertinents per instal·lar els nous rètols indicatius i comunicar-ho a la Diputació i a la Generalitat.

A principis de juny els veïns vam començar a penjar pancartes als balcons dels carrers més afectats per mostrar als altres veïns i als cotxes de pas el greu problema que pateix el poble. És una forma de fer visible el malestar latent des de fa tants anys. De mica en mica esperem que n'hi hagi a més cases del nostre poble, i que aviat més veïns se sumin a l'assemblea veïnal per continuar treballant per millorar la situació que hi ha, i dur a terme les futures mobilitzacions necessàries per fer conscienciar la comarca del problema que patim.

A continuació us deixem el text que es va aprovar a la darrera assemblea (l'inici del text original és el mateix que el del present article):

El pas de tants vehicles pel poble fa perillar la seguretat dels nostres infants i gent gran, que no poden caminar amb la certesa de ser pitats o escridassats per algun conductor, un problema que s'accentua per la manca de voreres en els indrets amb més trànsit. En aquest context els ciclistes són també un col·lectiu vulnerable. Aquest volum circulatori pot provocar, tard o d'hora, un accident amb algun ferit.

És també un greuge per als pagesos del poble que es veuen avançats quan van amb els seus tractors a grans velocitats sense respectar les distàncies i obviant quan estan a punt de realitzar un gir. S'ha de tenir en compte que un accident amb aquest tipus de vehicle podria resultar mortal.

Pancarta penjada en un dels balcons del poble.

Una de les diverses reunions i assemblees realitzades.

Un altre factor gens negligible és la contaminació ocasionada pel pas d'aquest nombre tan alt de cotxes, motos i camions per Fortià, tant la de l'aire com la sonora. Per la qual cosa demanem que es facin les pertinents mesures per conèixer l'abast real d'aquest problema, atès que se superen amb escreix.

També, el pas continuat de tants vehicles ocasiona el desgast de l'asfalt i, en la zona dels ressalts, dels serveis de clavegueram, segons han constatat alguns veïns. Qui haurà de pagar aquestes reparacions? No creiem que els veïns i el poble hagin de córrer amb les despeses dels desperfectes creats per culpa de les previsions d'altres administracions.

Les traves que s'han instal·lat durant aquests dotze anys, semàfors, ressalts i canvis de sentit, no han servit per aturar l'augment progressiu dels cotxes que des de Roses i Castelló es dirigeixen a Vilamalla, Vilafant, Figueres, Girona i a la carretera d'Olot. És normal circular pel poble i patir avançaments il·legals, veure vehicles circular a tota velocitat com si hi hagués una autopista, telefonant pel mòbil, tirant deixalles a les voreres i cunetes o, fins i tot, a furgonetes d'empreses d'altres indrets buidar les seves deixalles als contenidors.

Davant de tots aquests greuges, els veïns proposem diverses millores i canvis per intentar revertir una situació cada cop més insostenible, solucions respectuoses amb el medi ambient i la seguretat dels veïns i els vehicles que circulen pel poble.

Per reduir la velocitat dels vehicles de pas proposem la instal·lació d'un radar de tram entre l'inici del carrer de la Reina Sibil·la i el final de l'avinguda de la Diputació a una velocitat de 30 km/h. És una velocitat adequada i proposada en moltes zones pacificades d'altres poblacions del nostre país. D'aquesta manera, milloraríem la seguretat vial i de vianants, i de retruc aconseguiríem que els conductors de pas no anessin més de pressa per Fortià que per les carreteres d'àmbit comarcal.

Paral·lelament es podrien instal·lar dos petits ressalts a les entrades de la població perquè els vehicles no sobrepassessin els 40 km/h indicats a les entrades (molts d'ells superen els 80 km/h). Fins i tot, es podria aplicar el sentit únic, o la instal·lació d'algun sistema de pas intermitent, en el tram del carrer Reina Sibil·la entre l'avinguda de Teresa de Pallejà i carrer dels Paradells; una actuació que també podria ser aplicada al carrer Major.

Proposem, també, la prohibició no només dels camions d'un tonatge de 5,5 t sinó de tots els camions, furgonetes i vehicles articulats d'un tonatge de 3 t, excepte els que hagin de descarregar als comerços i al polígon industrial els Cossos, en aquest segon cas només pel temps indispensable per al procés de càrrega i descàrrega. La circulació indiscriminada de furgonetes i camions de pas pel nostre terme no deixen cap altra solució al respecte. A més a més, cal que les empreses de transport de viatgers redueixin la velocitat en el seu pas pel nucli urbà.

D'altra banda, tot i les indicacions dels dos aparcaments públics i la millora de l'aparcament en l'àmbit dels restaurants, els restaurants i bars han de fer un esforç més gran perquè els seus clients utilitzin els aparcaments de l'Escola, del carrer de la Reina Sibil·la i de l'Església. D'aquesta manera l'accés dels veïns a les seves cases i carrers permetran una convivència millor.

Alhora, no veiem bé les propostes que s'han fet de realitzar variants al poble. No creiem que siguin una solució, ja que amb les infraestructures que ja existeixen a la comarca no cal destrossar encara més el territori. La millora dels enllaços de Figueres i del desdoblament de la N-II en el seu tram per Figueres farien innecessària aquesta acció contra el nostre entorn més immediat. Demanem a les institucions que no cerquin solucions fàcils, no sempre les millors, sense pensar en el futur de tots.

El nostre propòsit és que si la idea inicial d'altres institucions catalanes de fer de Fortià una ronda ha sigut un èxit, el nou projecte, el de recuperar un poble segur i saludable, també ho ha de ser. És per això que és necessari que tot el poble se sumi a aquesta iniciativa per millorar la vida de tots els fortianencs i fortianenques. Els veïns de Fortià volem viure en un poble amb la qualitat de vida que ens mereixem, lliure de sorolls, contaminació i d'inseguretats. Entre tots i totes ho farem!

Assemblea de veïns de Fortià

Enguany, la secció de gastronomia ha canviat de format, ja no s'hi publicaran les receptes aportades pels veïns, sinó que les que hi trobareu seran les dels **pastissos guanyadors del concurs de coques i pastissos** que celebrem per la castanyada de l'any anterior.

Així que, durant els actes de la Castanyada 2016, un total d'onze pastissos i coques varen concursar amb dues categories diferents, al pastís més original i al pastís de millor sabor.

El jurat format per membres del grup d'animació infantil, membres de l'Ajuntament i de l'AMPA, juntament amb una restauradora del municipi, va premiar amb 24 punts dels 25 possibles al pastís d'Oreo fet per la **Marta Romaguera** i en **David Alcalde**.

Pel que fa a categoria de millor sabor, la puntuació més alta també va ser per al pastís d'Oreo amb 20 punts dels 25 possibles, per tal de no repetir la recepta vàrem concedir la possibilitat de sortir la recepta publicada al següent pastís amb millor puntuació, i que va ser amb 19 punts la mousse de llimona de la **Rosa Nicolau** i el mil fulls de poma i pera de la **Dolors Carrion**, també amb 19 punts.

Esperem que gaudiu d'aquestes receptes, us animeu a provar-les a casa vostra i que a la castanyada d'aquest 2017 hi participeu amb noves receptes.

Bon profit!

PASTÍS D'OREO

INGREDIENTS

Per a la massa de la coca:

- 350 grams de sucre
- 300 grams de mantega
- 5 ous
- 290 grams de farina
- 6 cullerades de cacau en pols
- 30 grams de llevat
- 175 ml de llet
- 1 culleradeta de bicarbonat
- 200 grams de galeta Oreo (sense farcit)*

Per a la crema d'Oreo:

- 300 grams de sucre glacé
- 300 grams de mantega

ELABORACIÓ

- Obriu els paquets de galetes Oreo i separeu-ne la galeta del farcit. Piqueu 400 grams de la galeta i tamiseu-la fins obtenir-ne 200 grams per a la crema. Cal utilitzar les 6 cullerades de llet.
- 200 grams de galeta Oreo (sense farcit)*
- 250 grams del farcit d'Oreo*

*El conjunt de la massa i la crema correspon a dos paquets d'Oreo normal i 2 paquets d'Oreo doble crema.

Per a la decoració:

- Galetes Oreo (normals i mini)
- Lacasitos de colors

200 grams restants (no tamisats) per a la coca.

Elaboració coca

Cal treure la mantega de la nevera fins que quedi amb textura de pomada. Es barreja amb el sucre i s'afegeixen els ous un a un, després la llet i els 200 grams de galeta

Oreo picada. Es tamisa la resta d'ingredients (cacau, llevat, bicarbonat i farina) per afegir a la barreja anterior. Un cop la barreja sigui homogènia, aboquem la massa en un motlle i ho posem al forn 55-60 minuts a 180 °C.

Elaboració crema Oreo

S'ha de treure la mantega de la nevera fins que quedi amb textura de pomada. Es tamisa el sucre glacé i es barreja amb la mantega amb l'ajuda d'una batedora de doble vareta durant 10-15 minuts. Cal afegir a la barreja anterior la llet, la galeta tamisada i el farcit d'Oreo i barrejar-ho amb la batedora de doble vareta durant 5 minuts.

Un cop la coca s'hagi refredat, cal obrir-la per la meitat i farcir-la amb part de la crema d'Oreo. S'utilitza la resta de la crema d'Oreo per cobrir tota la coca. Es decora al gust (vegeu foto com a exemple).

Marta Romaguera i David Alcalde

MOUSSE DE LLIMONA

INGREDIENTS

- 1 litre de nata líquida
- 2 gots de suc de llimona
- 2 iogurts naturals
- 1,5 litres de llet condensada de pot

ELABORACIÓ

Aboquem tots els ingredients en un bol, els barregem bé i deixem el bol un mínim de sis hores al congelador.

A l'hora de servir ho posem en envasos individuals, decorat amb cireres confitades.

Rosa Nicolau

MIL FULLS DE POMA I PERA

INGREDIENTS

- 4 pomes golden
- 3 peres conference madures
- 70 grams de farina de rebosteria
- 1 sobre de llevat
- Una mica de sal
- 2 ous grans
- 80 grams de sucre
- 20 grams de mantega a temperatura ambient
- 100 grams de llet
- 1 culleradeta d'extracte de vainilla
- Mermelada per decorar
- Una làmina de pasta de full

ELABORACIÓ

En primer lloc, preescalfem el forn a 200 graus i estenem la massa de pasta de full sobre una safata de forn. A continuació, en un bol, barregem la farina, el llevat i la sal.

En un altre bol, barregem els ous i el sucre. Hi afegim la mantega, ben toveta, la llet i la vainilla i ho barregem tot. Afegim la mescla de farina i llevat que havíem fet anteriorment a la resta d'ingredients.

Dividim la barreja amb dues parts iguals i les posem en dos bols. Mentrestant, pelem tres pomes i tres peres i les tallem amb rodanxes ben fines. Incorporarem les pomes a un bol i les peres a l'altre i les barregem amb la massa.

Sobre la pasta de full posem la barreja de pomes, allisem, i després afegim la barreja de peres i allisem. Tot seguit, tallem a rodanxes la 4a poma i decorem el mil fulls.

Posem al forn a 200 graus durant 40 minuts. Quan estigui freda, posem mermelada amb l'ajuda d'un pinzell.

Finalment, la posem a la nevera un mínim de 4 hores. És més bona d'un dia per a l'altre.

És molt i molt bona!!

Dolors Carrion

Fortià

FESTA MAJOR DE SANT CELS 2017

DIMECRES 26 DE JULIOL

A les 8 del vespre.- Presentació de la revista la Sibil·la al casal dels avis

DIJOUS 27 DE JULIOL

A 2/4 de 9 del vespre.- IV MASTER CLASS D'SPINNING, al Parc Bosc, inscripcions truqueu 620 402 160

DIVENDRES 28 DE JULIOL

A les 8 del vespre.- Partit de futbol-7 U.E CASATS Vs SOLTERS F.C al camp municipal d'esports

A 2/4 de 9 del vespre.- BOTIFARRADA POPULAR al parc bosc

A les 11 de la nit.- NIT JOVE amb:

A la pista del Parc Bosc

Bad
Cocktail

DISSABTE 29 DE JULIOL

De les 5 a les 8 del vespre.- A la Piscina Municipal INFLABLES AQUÀTICS

A 2/4 de 12 de la nit.- A la pista del Parc Bosc BALL amb l'Orquestra:

TITANIUM

DIUMENGE 30 DE JULIOL

A les 11 del matí.- XIV CONCENTRACIÓ MOTOS *Vespa* I CLÀSSIQUES
Al parc dels Paradells

A les 12 del migdia.- OFICI SOLEMNE amb acompanyament
I tot seguit 4 SARDANES amb la Cobla:

A la 1 del Migdia.- "VERMUT i TAPA'T" a la plaça Catalunya
(Organitza: La botiga de Fortià i Can Bertu)

A les 6 de la tarda.-HAVANERES amb:
A la pista del Parc Bosc

ROSSINYOLETS

Terra Endins

Organitza:

Col·laboren:

Ajuntament
de Fortià

CE Fortià
Amics Vespa de Fortià
Joves de Fortià
La Botiga de Fortià
Can Bertu

Dani 609 787 664
Marti 667 506 544
info@olimpic.cat

Pàrquing Restaurant Can Costa
Apd. 93 - 17600 Figueres (Girona)

